

Elkenien Dwaande IV

PROGRAMMA BEGROTING

2014 - 2017

- Inhoudsopgave

Inleiding	5
Financiële recapitulatie	9
Programma 1 – Samenleving	19
Programma 2 – Werk & Inkomen	23
Programma 3 - Veiligheid	29
Programma 4 - Leefomgeving	31
Programma 5 - Ontwikkeling	35
Programma 6 - Dienstverlening	41
Algemene dekkingsmiddelen	45
Paragraaf A – Lokale heffingen	49
Paragraaf B - Weerstandsvermogen	51
Paragraaf C – Onderhoud kapitaalgoederen	55
Paragraaf D – Financiering	61
Paragraaf E – Bedrijfsvoering	65
Paragraaf F - Verbonden partijen	67
Paragraaf G - Grondbeleid	75
Bijlage 1 - Baten en lasten totaal en per productgroep	79
Bijlage 2 - Beleidswijzigingen voorgaande meerjarenramingen	88
Bijlage 3 – Investerings 2014.....	90
Bijlage 4 – Reservepositie 2014 tot en met 2017	92

Inleiding

Deze begroting is het laatste officiële planning en control document van deze collegeperiode. Het motto van deze bestuursperiode was en is nog steeds: Elkenien Dwaande. In 'Elkenien Dwaande' heeft het college zich ten doel gesteld om samen met de burgers vorm te geven aan de Mienskip.

Tijdens de start van onze collegeperiode was Nederland al in gevecht met een crisis. De afgelopen vijf jaar heeft de crisis doorgezet: de werkloosheid steeg, het aantal faillissementen liep op, huizen werden minder waard, de pensioenen staan onder druk en de koopkracht blijft achter. Ondanks het feit dat er voorzichtig signalen zijn dat het eind van de mondiale crisis in zicht is, zijn de gevolgen voor Achtkarspelen en de gemeentelijke begroting voor de komende jaren zeer ingrijpend.

Door de geringe aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en de fors oplopende werkloosheid worden we geconfronteerd met alsmaar oplopende kosten in het sociale domein. Deze oplopende kosten zijn, ondanks de gezamenlijke inspanningen van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel in de afdeling Werk en Inkomen, slechts deels te sturen en te beheersen. De uitgaven aan inkomensvoorzieningen en SW bijdragen vormen daardoor een steeds groter deel van de totale gemeentelijke uitgaven. Ook de druk op de uitvoering neemt door forse toename van het aantal klanten onevenredig toe.

Daarnaast heeft Achtkarspelen te lijden onder de inspanningen in Den Haag om het landelijke begrotingstekort te beperken tot 3%. Eén van de maatregelen betreft een korting op het gemeentefonds. Omdat gemeenten daarnaast ook nog samen met het Rijk de trap af gaan, krijgt de decentrale overheid substantieel minder middelen tot haar beschikking. Op Prinsjesdag kondigde het kabinet aanvullende tekorten aan, die voor Achtkarspelen oplopen tot ruim € 1 miljoen in 2017, bovenop de eerder al ingeboekte bezuiniging van € 1,3 miljoen. Besluiten die niet zonder gevolgen blijven.

De algemene reserve van onze gemeente is tot onder een aanvaardbaar niveau gedaald en de exploitatie kan niet anders dan met grote structurele maatregelen/ingrijpen uit de rode cijfers blijven. Ondanks de inspanningen van het college en uw raad, kunnen we niet anders dan ook in dit voorverkiezingsjaar, dat normaal gesproken een oogstjaar zou moeten zijn, forse ingrepen doen in onze voorzieningen. We zien ons zelfs genooddaakt om de vorig jaar gekozen nullijn voor de gemeentelijke lasten voor onze burgers los te laten en terug te vallen op de in 'Elkenien Dwaande' afgesproken lijn om de lasten gelijk te laten lopen met de inflatie.

Met de in dit voorstel opgenomen maatregelen kunnen wij de begroting en het financieel beheer terugbrengen op een zeer minimaal, maar aanvaardbaar niveau.

Sociaal Maatschappelijke Agenda

In Elkenien Dwaande is onderkend dat de burger en de overheid elkaar meer dan ooit nodig hebben. De overheid verwacht van haar burgers dat zij in de huidige netwerk- en informatiesamenleving verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen welzijn en voor de maatschappij. In de troonrede werd bevestigd dat de klassieke verzorgingstaat langzaam maar zeker verandert in een participatiesamenleving. Wanneer mensen zelf vorm geven aan hun toekomst, voegen zij niet alleen waarde toe aan hun eigen leven maar ook aan de samenleving als geheel. Om de burger daartoe in staat te stellen zal de overheid de burger voldoende ruimte moeten geven. Waar nodig vervult de overheid een faciliterende rol. Overheid, burgers en ondernemers worden daarmee de regisseurs van het beleid en gaan gezamenlijk maatschappelijke vraagstukken te lijf. Met de sociaal maatschappelijk agenda werken Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel samen aan een gemeenschappelijke beleidsvisie en aanpak.

De sociaal maatschappelijke agenda vormt het kader voor de invoering van de drie decentralisaties: de jeugdzorg, de AWBZ/WMO en de participatiewet. Veel van de (financiële) kaders van de sociaal maatschappelijke agenda zijn nog niet volledig bekend. Wel is door de Rijksoverheid al een totale korting van 25% op uitvoeringskosten en materiële uitgaven ingeboekt. Wat dit totaal voor onze gemeente betekent is nog onvoldoende duidelijk. Het college werkt nauw samen met Tytsjerksteradiel, met de (kennis)partners, aanbieders, burgers en de overige gemeenten in Fryslân, zodat mensen zelf en met behulp van anderen hun problemen kunnen oplossen en meedoen in de samenleving.

Sociale Werkvoorziening

Het college beoogt een arbeidsmarkt waarin mensen met een arbeidsbelemmering zoveel mogelijk in de huidige bedrijven en organisaties een plek vinden en hun werk kunnen doen. Dat betekent dat een separaat bedrijf als Caparis afgebouwd zou moeten worden. Wij constateren dat de aanbeveling om toe te werken naar het zogenaamde 'krimpscenario' weliswaar is overgenomen door alle gemeenteraden, maar dat dit vervolgens niet heeft geleid tot een opdracht van de GR SW Fryslân aan het uitvoeringsbedrijf om actief een krimpscenario in werking te zetten. Daarmee is de strategie van Caparis onvoldoende eenduidig. Het college heeft het initiatief genomen om door middel van een aanpassing van de GR Caparis ook daadwerkelijk aan te sturen op krimp. Op dit moment ziet het er naar uit dat dit initiatief is overgenomen. Dat betekent dat we er naar streven het bedrijf Caparis gemeenschappelijk af te bouwen. Dat betekent ook dat de huidige SW-medewerkers hun baan en zoveel mogelijk hetzelfde werk behouden. Maar wellicht wel op een andere plaats. Om niet geheel afhankelijk te zijn van de andere 7 besturende gemeenten, laat het college op dit moment ook andere scenario's doorrekenen: gefaseerd uittreden door Achtkarspelen en versneld uittreden door Achtkarspelen. De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor de huidige SW-medewerkers en de verschillen tussen de subsidiebedragen en dat wat de SW-plekken kosten blijft voor rekening van de gemeente.

Organisatie en samenwerking

De samenwerking met Tytsjerksteradiel is in een nieuwe fase terecht gekomen. Samen met het college van Tytsjerksteradiel zien wij veel perspectief in de uitwerking van het gekozen model dat in de raadstukken 3C is genoemd. Beide colleges en organisaties hebben de uitwerking ter hand genomen en bouwen nu gezamenlijk aan een nieuwe organisatiestructuur, waarbinnen twee dragende organisaties en een werkmaatschappij met behoud van kwaliteit, vermindering van de kwetsbaarheid en verhoging van de klanttevredenheid, voor beide gemeenten de dienstverlening verzorgen. Bij de uitwerking verwacht het college in 2017 minimaal € 1.450.000 op de organisatie te kunnen besparen. Welke investeringen noodzakelijk zijn om de organisatie digitaal in te richten, te zorgen dat problemen in processen opgespoord, blootgelegd en geëlimineerd worden en te zorgen dat de behoefte van de burger in de processen voorop staan wordt u in de komende maanden voorgelegd.

In deze voorstellen zal het college zich maximaal inspannen om werkgarantie voor de medewerkers van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel mogelijk te maken. Daar tegenover staat, dat iedere individuele medewerker medeverantwoordelijk is om zich een plek te verwerven in de nieuwe organisatie en zich daarvoor maximaal flexibel op te stellen.

Outcome en outputsturing

Zeker nu, in financieel zware tijden, acht het college het van belang dat de raad juiste, tijdige en betrouwbare informatie ontvangt om de gemeentelijke doelstellingen en financiën te beheersen. De afgelopen jaren is het college het gesprek met de raad aangegaan om het aanbod op de vraag aan te laten sluiten. Geen tussentijdse, arbeidsintensieve rapportages meer, maar een actief informerende college en informatie die altijd te raadplegen is. Verder is de informatie vanuit de raad gebruikt om de programmabegroting, en met name programma 1 en 2, concreter en begrijpelijker te

maken. Hiermee vormt de huidige programmabegroting een goede basis om na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 te komen tot een concreet, op outcome gerichte raadsprogramma te presenteren, ondersteund door een output gestuurd collegeprogramma.

Tot slot

Met deze begroting doet het college u een voorstel waarmee we in ieder geval in 2014 onze belangrijke taken kunnen uitvoeren. Om gezond en 'dwaande' de komende collegeperiode in te gaan, zullen er nog moeilijke en pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden. Naar verwachting krijgen we in de komende tijd beter inzicht in de mogelijkheden en beperkingen voor de uitvoering van de drie decentralisaties. Ook zal duidelijk worden in hoeverre de door het college van Achtkarspelen gewenste ombouw van Caparis tot budgettaire rust en ruimte zal kunnen leiden.

Met deze aanvullende gegevens zullen u en/of uw opvolgers in de raad instrumenten ter beschikking hebben om een nieuw collegeprogramma op te stellen.

Financiële recapitulatie

Om een gedegen oordeel te geven over de financiële stand van zaken van de gemeente kiest het college ervoor om de begrotingssaldi op te splitsen in een structureel begrotingssaldo en een incidenteel begrotingssaldo. Daarmee kan de raad beter beoordelen in welke mate de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Voor incidentele posten geldt dat deze veelal gedekt worden met incidentele middelen, veelal reserves. Aangezien de raad bevoegd is om te beslissen over de inzet van reserves, komt daarmee ook deze rol van de raad beter tot uiting.

Structurele begrotingssaldi

Uit de kadernota 2014 valt af te leiden dat de financiële zorgen op de middellange termijn zowel een incidenteel als een structureel karakter hebben. Ondertussen heeft de wereld niet stil gestaan en zijn de zorgen alleen maar groter geworden. Door de Europese druk om het nationaal begrotingstekort te maximeren op 3%, ziet de regering zich genoodzaakt om al in 2014 extra te bezuinigen. Deze bezuinigingen lopen op van € 400.000 in 2014 tot ruim € 1 miljoen in 2017. Voor een deel heeft Achtkarspelen hier de afgelopen jaren al voor gespaard, maar dit dekt bij lange na niet de, met name de recent opgevoerde, kortingen.

Deze bezuinigingen zijn al een uitdaging op zich. Helaas staan ze niet alleen. Ook de economische crisis laat zijn sporen achter in de gemeente. De aanvraag voor bouwvergunningen staat onder druk, de oninbaarheid van inkomsten verhoogt en anderzijds stijgen de klantenaantallen die gebruik maken van het sociale vangnet dat de gemeente aanbiedt aan hen die financiële problemen kennen. Om deze klantenaanwas tijdig te kunnen behandelen zijn in een eerder stadium extra middelen beschikbaar gesteld. Door het structurele karakter van deze klantenstijging lijkt het verstandig om deze tijdelijke extra middelen te verlengen.

Ook op het gebied van sociale werkvoorziening wordt Achtkarspelen geraakt. In de kadernota 2014 is het tekort voor 2014 en 2015 gedekt. Voor de jaren daarna moet nog een oplossing gevonden worden. In de begroting wordt voorlopig voorgesteld om het tekort op de sociale werkvoorziening te dekken door aanspraak te maken op het volledige participatiebudget.

En tenslotte is voorlopig gebleken dat de bezuiniging op peuterspeelzaalwerk, zoals die in de kadernota 2014 vorm was gegeven, geen stand kan houden. Vandaar dat de bezuiniging teruggedraaid wordt.

In een overzicht ziet dit er als volgt uit:

	Bedragen x € 1.000			
	2014	2015	2016	2017
Begrotingssaldi kadernota	356	-245	-648	-951
<i>Rijksbezuinigingen:</i>				
Nog te verwerken kortingen Rutte II		-431	-431	-431
Extra bezuinigingen Prinsjesdag	-401	-500	-749	-1.099
Al 'gespaarde' budget in begroting	368	40	381	295
<i>Sociale werkvoorziening</i>				
Nog niet gedekte tekorten sociale werkvoorziening			-890	-1.215
Dekking uit participatiebudget			768	923
<i>Andere ontwikkelingen</i>				
Terugdraaien bezuiniging peuterspeelzaalwerk	-100	-100	-100	-100
Personeelskosten Werk & Inkomen		-80	-80	-80
Begrotingssaldo (excl. besparingsvoorstellen)	223	-1.316	-1.749	-2.658

Besparingsvoorstellen

Deze ontwikkelingen hebben voor 2014 slechts in beperkte mate een negatief effect. Met name door het de afgelopen jaren ingezette beleid is er al een voorschot genomen op eventuele tekorten, en deze inschatting blijkt een juiste te zijn geweest. Het financieel kader laat voor 2014 dan ook nog een sluitende begroting zien. Meerjarig zijn de perspectieven echter somber. De in de begroting ingebouwde ruimte blijkt bij lange na niet de kortingen op de algemene uitkering op te kunnen vangen. Aangezien Achtkarspelen al in 2015 rode cijfers schrijft, acht het college het dan ook onvermijdelijk om in deze programmabegroting hervormingen en daarmee gepaard gaande bezuinigingen door te voeren. Het college doet daarvoor de volgende voorstellen:

Verlaging uitvoeringskosten

Door de schaarste aan beschikbare middelen ziet het college zich genoodzaakt om de uitvoeringskosten verder naar beneden bij te stellen. Door werkprocessen "slanker" te maken, door maximaal terughoudend te zijn bij de invulling van vacatures en een aanpassing van de aannames als gevolg van de aangekondigde nullijn wordt de personeelsbegroting met € 200.000 verlaagd.

Verder zijn voordelen verwerkt, zoals de besparing op openbare verlichting, die ontstaan door zowel de lagere kosten als gevolg van het nieuwe beleid als een aanbestedingsvoordeel, een verlaging van het budget voor archeologiebeleid en het afschaffen van beloningsdifferentiatie. Ook is er weer kritisch gekeken naar de mate waarin budgetten geïndexeerd moeten worden, wat, met name voor de langere termijn, een positief effect heeft op de begroting.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Verlaging uitvoeringskosten	176	381	462	623

Besparing samenwerking

In de begroting hebben we reeds een bezuiniging op personeelskosten van € 1 miljoen opgevoerd. Door de voortgang van de samenwerking met Tytsjerksteradiel en de noodzakelijke takendiscussie naar aanleiding van de drie decentralisaties, verwachten we een aanvullende besparing te realiseren.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Besparing samenwerking	0	0	250	450

Consultatiebureaus (dit voorstel is via een amendement tijdens de raadsvergadering uit de begroting gehaald)

Uit benchmark blijkt dat de inzet van de 3 reguliere consultatiebureaus in Achtkarspelen (1 consultatiebureau op de 10.000 inwoners worden betaald vanuit de GR) voldoende is. Ouders zijn bereid het consultatiebureau in het dorp verderop te bezoeken. Het bereik van ouders is dus hetzelfde bij minder consultatiebureaus. Daarmee kan nog eens € 55.000 bezuinigd worden.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Consultatiebureaus	0	57	58	58

Accommodatiebeleid

In de kadernota 2014 is het volgende opgenomen:

'Vorig jaar heeft de raad met het vaststellen van de programmabegroting 2013-2016 besloten om per 2015 een aantal organisatiebrede structurele besparingen door te voeren op accommodatiebeheer en de organisatorische beheerkosten. Deze organisatiebrede besparingen zijn vooreerst gepositioneerd in programma 1. Het gaat om de volgende bedragen:

2015: € 50.000 (accommodatiebeheer) + € 50.000 (beheerkosten) = € 100.000.

2016 e.v.: € 100.000 (accommodatiebeheer) + € 50.000 (beheerkosten) = € 150.000. De invulling van beide stelposten willen we over laten aan het nieuwe college en de nieuwe raad.'

Gezien de financiële situatie is er voor gekozen deze reeds bestaande stelpost in de jaarschijf 2016 nogmaals met 100.000 euro te verhogen. Deze opgave zien we accommodatiebreed. Qua invulling blijft dit een taak voor de nieuwe Raad en het nieuwe College.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Accommodatiebeleid	0	0	100	100

Beheer en onderhoud sportvelden

In de kadernota is een bezuiniging ingeboekt van € 25.000 op onderhoud van de sportvelden. De werkgroep Haalbaarheidsonderzoek Onderhoud Sportvelden noemt hogere bedragen. Deze werkgroep is gestart in het kader van de mogelijke realisatie van kunstgrasvelden. In de kadernota is toegezegd bij de begroting een definitief bedrag op te nemen. Hoewel er nog nadere uitwerkingen met de verenigingen nodig zijn, gaan we er vanuit dat een extra bezuiniging van € 25.000 haalbaar moet zijn. Dit brengt de totale bezuiniging op het onderhoud van sportvelden op € 50.000.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Beheer en onderhoud sportvelden	25	25	25	25

Wmo

De Wmo is een open einde regeling. Achtkarspelen is één van de weinige gemeenten die zich redt met de middelen die we van het Rijk krijgen. Dit is al jaren ons uitgangspunt. Bij het vormgeven van de 3 decentralisaties is het noodzaak om als gemeente te investeren in het activeren van burgers en vrijwilligers. Ook zullen we de voorzieningen op een andere manier moeten organiseren. Op die manier moeten we de korting van het overgehevelde budget van 25% opvangen. Aangezien het hier om grote getallen gaat, levert elke extra procent besparing een substantieel bedrag op. In de tabel is daarom een eerste richtbedrag van € 100.000 opgenomen in 2016.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Wmo	0	0	100	100

Jeugdgezondheidsbeleid

Het jeugdgezondheidsbeleid is deels wettelijk, en deels niet-wettelijk. Het hangt samen met één van de drie grote decentralisaties, te weten de jeugdzorg. Op dit moment gaat het overgrote deel van het budget van € 690.000 (totaalbudget exclusief consultatiebureaus) naar de GGD. Met de decentralisatie van de jeugdzorg is het noodzaak de voorzieningen op een nieuwe manier te organiseren, aangezien de verwachting is dat het totale budget uiteindelijk 15 procent lager zal zijn. Aangezien het ook hier om grote bedragen gaat, net als bij de WMO, levert elke extra procent besparing een substantieel bedrag op. In de tabel is daarom voor 2016 een eerste richtbedrag opgenomen van 30.000.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Gezondheidsbeleid	0	0	31	31

Schoolmaatschappelijk werk (dit voorstel is via een amendement tijdens de raadsvergadering uit de begroting gehaald)

We achten het onvermijdelijk ook een bezuiniging door te voeren op schoolmaatschappelijk werk. Aangezien met de subsidie met name personele kosten worden gefinancierd, betekent dit dat er minder uitvoeringsuren beschikbaar komen voor

de scholen. In het Lea zullen we met de schoolbesturen overleggen over de invulling van de bezuiniging, waarbij we het basisonderwijs zoveel mogelijk willen ontzien.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Schoolmaatschappelijk werk	0	25	26	26

Groenonderhoud

De afgelopen jaren is reeds een fors bedrag van € 110.000 structureel bezuinigd op groenonderhoud (ca. 12 % van het totaal). De eerste besparingen zijn vooral gevonden in een versobering van het mairegime, binnen en buiten de bebouwde kom. Een substantieel deel van de bezuinigingen moet nog in 2014 en 2015 (€ 17.500 resp. € 35.000) worden gerealiseerd. Maatregelen daarvoor zijn o.a. een versobering van de openbare ruimte van industrieterreinen, plantsoen- en perkbeplanting vervangen door gras, afstoten van groenstroken en overdragen van beheerstaken aan buurtverenigingen. In aanvulling op het voorgaande, stellen wij u voor om met ingang van 1-1-2015 een aanvullende bezuiniging van het groenonderhoud met € 50.000 structureel in te voeren. Inclusief de eerdere ombuigingen, komt de korting in totaal op ongeveer 20% uit. Duidelijk is dat een dergelijke bezuinigingsslag niet zonder een combinatie van verdergaande versoberingmaatregelen kan worden gerealiseerd. Gezien de financiële situatie zijn wij van mening dat deze bezuiniging, ondanks de te verwachten negatieve effecten op de openbare ruimte, zou moeten worden doorgevoerd. In de loop van 2014 zullen wij met nadere voorstellen komen voor een invulling van deze taakstelling.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Groenonderhoud	0	50	50	50

Bijdrage VVV korten

Per 1 april 2014 eindigt de subsidierelatie met de VVV. Het college onderzoekt hoe de toeristische informatievoorziening, marketing en promotie in regionaal verband optimaal ingevuld kan worden. De verantwoordelijke bestuurders hebben op regionaal niveau afgesproken zich in te spannen om de voor de VVV gereserveerde bijdragen voorlopig te handhaven. Gezien de omstandigheden zijn we van mening dat € 20.000 voldoende zou moeten zijn om deze bestuurlijke toezegging na te komen. We stellen u daarom voor om vanaf 2015 € 17.000 te besparen.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Bijdrage VVV	0	17	17	17

Ouderenwerk

In het kader van de sociaal maatschappelijke agenda en de decentralisaties, zal het ouderenwerk naar de toekomst steeds meer het karakter krijgen van leefbaarheidswerk. In lijn met de landelijke ontwikkelingen zal ook hier een korting worden doorgevoerd. Een korting van 10 procent levert hier een bezuiniging op van 22.000 euro.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Ouderenwerk	0	22	23	23

Jongerenraad/wegwijsdag (dit voorstel is via een amendement tijdens de raadsvergadering uit de begroting gehaald)

Het aantal deelnemers aan de jongerenraad is de afgelopen jaren steeds verder terug gelopen. Dit geldt ook voor de activiteiten. Het college wil daarom een nieuwe meer op deze tijd toegeruste aanpak van jongerenparticipatie ontwikkelen, met inzet van sociale media. Daarnaast komt ook de wegwijsdag te vervallen met ingang van 2015.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Jongerenraad c.a.	0	5	5	5

Minimabeleid

De Regeling Maatschappelijke Participatie voor personen van 18 jaar en ouder wordt afgeschaft. In het kader van deze regeling bestaat voor de burger van 18 jaar en ouder met een langdurig laag inkomen (3 jaar en langer een inkomen tot 110% van het sociaal minimum) en een vermogen binnen de vermogensgrenzen van de WWB recht op een jaarlijks bedrag van € 90,00 per persoon, te besteden aan bijvoorbeeld contributie sport- of cultuurvereniging of volkstuinvereniging, internetabonnement, krant, bijdrage peuterspeelzaal, etc. ten behoeve van zichzelf of van het kind jonger dan 4 jaar.

De bijdrage maatschappelijke participatie voor kinderen van 4–18 jaar blijft wel in stand, omdat deze verstrekking is opgenomen in de categoriale bijzondere bijstand. Daarmee blijven we nog steeds voldoen aan de wensen van de Staatssecretaris om als gemeente iets te doen aan maatschappelijke participatie van kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Uitvoeringskosten kinderopvang	8	9	9	9
Overige kosten minimabeleid	50	51	52	52

Gezondheidsbeleid

Gezondheidsbeleid is een wettelijke taak. De raad stelt daartoe eenmaal per 4 jaar een gezondheidsnota vast. Zoals bij iedere wettelijke taak kan deze breed of smal worden ingevuld. Achtkarspelen deed dit, vanwege de gezondheidssituatie in onze gemeente vrij breed. Speerpunten zijn de alcoholmatiging en overgewicht. In het kader van de sociaal maatschappelijke agenda zien we hier echter vooral een taak voor de burger en samenleving. We laten daarom het budget intensivering gezondheidsbeleid per 2016 volledig vervallen. Daarmee vervalt ook de inzet gericht op het terugdringen van overgewicht. Voor de alcoholmatiging blijft binnen het programma veiligheid een budget beschikbaar.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Gezondheidsbeleid	0	0	10	10

Lokale lastendruk verhogen met inflatie

Ten aanzien van het niveau van de lokale lasten gold als uitgangspunt dat deze niet hoger mocht zijn dan de inflatie. Vorig jaar heeft het college voorgesteld om tijdelijk nog lager te gaan zitten, en de lastendruk naar 0% te brengen. Echter, de externe ontwikkelingen drukken dusdanig op de gemeentelijke begroting, in combinatie met het behoud van de meeste voorzieningen, zorgen ervoor dat dit sympathieke gebaar onhoudbaar is. Het college stelt daarom voor om de lokale lasten volgend jaar wel te laten stijgen met het inflatiepercentage, te weten 1,5%. Dit leidt, ten opzichte van de kadernota, tot een stijging van de onroerende zaakbelasting van 4,5% in plaats van 4%.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Lokale lasten	227	235	242	250

Telefonische bereikbaarheid alleen 's ochtends (dit voorstel is via een amendement tijdens de raadsvergadering uit de begroting gehaald)

Het past in de kanaalsturing om steeds meer digitaal te doen en minder het dure telefoonkanaal in te zetten. We zijn altijd open via het digitale kanaal, waar de meeste producten ook te vinden zijn. De noodzaak zal naar verwachting minder groot zijn om gedurende de gehele werkdag telefonisch bereikbaar te zijn. Voorstel is om ingaande 2015 de beschikbaarheid van dit kanaal te halveren voor product gerelateerd telefoonverkeer. Voor klanten blijft natuurlijk het digitale kanaal beschikbaar net als contact op afspraak.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Telefonische bereikbaarheid alleen 's ochtends	0	60	60	60

Nieuw begrotingssaldo

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Begrotingssaldo excl. besparingen	223	-1.316	-1.749	-2.658
Bezuinigingsvoorstellen	486	937	1.520	1.889
Saldo programmabegroting 2014	709	-379	-229	-769

Het doorvoeren van bovenstaande besparingsvoorstellen zijn nog niet voldoende om de begroting structureel sluitend te krijgen. De nieuwe coalitieperiode zal daarom wederom in het teken staan van verdergaande hervormingen om ook vanaf 2015 financieel gezond te blijven.

Overzicht begrotingssaldi na raadsvergadering 31 oktober 2013 en 7 november 2013

De begrotingssaldi zijn met ingang van de programmabegroting 2014 gesplitst in een structureel en een incidenteel saldo. De amendementen die tijdens de behandeling van de programmabegroting zijn aangenomen hebben allemaal invloed op het structurele begrotingssaldo, en betreffen:

- Intrekken bezuiniging op schoolmaatschappelijk werk, consultatiebureaus, jongerenraad c.a. en telefonische bereikbaarheid.
- Intrekken uitzetten formatie afdeling W&I per 2015.
- Opvoeren bezuiniging op subsidies peuterspeelzaalwerk per 2015.
- Beperken verhoging OZB (van 8% naar 4,5%).

Het incidentele begrotingssaldo laat voor 2014 een tekort zien. Het college stelt in de programmabegroting voor om dit tekort te dekken door het overschot op het structurele begrotingssaldo.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
<i>Begrotingssaldi begin raadsvergaderingen</i>	709	-379	-229	-769
<i>Gevolgen aan- en overgenomen amendementen en moties</i>				
P1 A2 Schoolmaatschappelijk werk		-25	-26	-26
P1 A6 Consultatiebureaus		-57	-58	-58
P1 A7 Jongerenraad c.a.		-5	-5	-5
P6 A1 Telefonische bereikbaarheid		-60	-60	-60
TB A1 Lokale lasten	-165	-170	-175	-181
TB A1 Peuterspeelzaalwerk		100	100	100
TB A1 Personeel W&I		80	80	80
<i>Begrotingssaldi einde raadsvergadering</i>	544	-516	-373	-919
Dekking incidenteel begrotingstekort	-306	0	0	0
<i>Resterende begrotingssaldi</i>	238	-516	-373	-919

Incidentele begrotingssaldi

Naast een saldo van de structurele lasten en baten, heeft een gemeente ook incidentele lasten en baten. De incidentele posten zijn veelal grote posten die het begrotingssaldo kunnen verkleuren. Om een gedegen oordeel te geven over de financiële stand van zaken van de gemeente kiest het college er daarom voor om de incidentele posten uit het begrotingssaldo te halen en deze afzonderlijk te presenteren. Ook presenteert het college hier bezuinigingsvoorstellen met een eenmalig karakter. Voor de programmabegroting 2014 gaat het alleen om het volgende voorstel:

Afstoten gronden

De gronden die in de structuurvisie geen ontwikkelperspectief hebben, kan de gemeente afstoten. Dit levert veelal eenmalig geld op. Het is nu nog niet in te schatten om welke bedragen dit gaat. In de tabel zijn minimale incidentele opbrengsten aangegeven.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Afstoten gronden	20	30	50	50

Na verwerking van dit voorstel resteren de volgende incidentele begrotingssaldi:

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Incidentele begrotingssaldi	-306	162	-461	42

Hieruit blijkt dat met name in 2014 en 2016 we incidenteel tekorten hebben. Voor 2014 kan dit gedekt worden uit het begrotingssaldo.

Voor 2016 is er geen voordelig begrotingssaldo beschikbaar om dit op te vangen. Het college stelt voor om dit saldo voorlopig te dekken uit de algemene reserve. Daarmee zijn alle incidentele uitgaven gedekt.

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Incidentele begrotingssaldi	-306	162	-461	42
<i>Incidentele dekking:</i>				
Inzet structurele begrotingsoverschot	306	0	0	0
Inzet algemene reserve	0	0	461	0
Incidentele begrotingssaldi	0	162	0	42

PROGRAMMAPLAN

Programma 1 – Samenleving

Portefeuillehouders : K. Antuma, M. van der Veen

Wat willen we bereiken?

Binnen programma 1 willen we de volgende maatschappelijke effecten bereiken.

- Van vangnet naar springplank: nadruk op eigen verantwoordelijkheid van burgers, op meedoen in de samenleving en op gebruikmaken van sociale netwerken.
- Dicht bij huis: ondersteuning en participatie dicht bij de burger, op lokaal niveau.
- Voorkomen in plaats van genezen: investeren in preventie wordt door regie en financiering in één hand gelegd.

Binnen programma 1 zijn dit de onderdelen van de sociaal maatschappelijke agenda. Deze onderdelen zijn nader te rubriceren als de taakvelden leefbaarheid, ondersteuning en zorg. Wij hebben de beoogde maatschappelijk effecten bereikt als wij per taakveld de volgende resultaten bereiken:

Leefbaarheid

- In kaart brengen van burgerkracht en –participatie.
- Sportverenigingen wijken minder uit naar elders en minder wedstrijden worden afgelast, mede door het naar voren halen van renovaties en onderhoud ontstaan er mogelijkheden voor de aanleg van kunstgrasvelden.
- 25% van alle leerlingen in Achtkarspelen doet minimaal 1 x per jaar mee aan een sportstimuleringsproject.
- Via de vrijwilligersbank worden minimaal 100 vrijwilligers bemiddeld.
- De voorbereidingen voor Klasseglas zijn in een dusdanig stadium beland, dat aanleg in 2015 kan worden gerealiseerd.
- Dorpshuizen krijgen een grotere rol binnen het leefbaarheidswerk (oftewel het oude welzijnswerk).
- In alle dorpen blijft als voorziening minimaal een school en peuterspeelzaalwerk.

Ondersteuning

- Het aantal vroegtijdige schoolverlaters daalt met 5%; streefwaarde 2014: 79
- Het CJG staat als netwerkorganisatie midden in de samenleving. Dit heeft een preventieve werking. Het CJG verwijst en stuurt door en is vooral geen extra schakel in de keten. Minimaal 100 meldingen gaan wel rechtstreeks vanuit het CJG.
- Alle scholen (basis en voortgezet) hebben het kenmerk 'gezonde school'.

Zorg

- Minimaal 100 keukentafelgesprekken in het kader van individuele voorzieningen.

Wat gaan we daar in 2014 voor doen?

Leefbaarheid

- De gemeente vraagt de burger meer verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen leefomgeving en stimuleert en faciliteert daarbij.
- Wij brengen in 2014 de sociale netwerken in kaart en trachten deze effectief in te zetten en verbindingen te maken bij ondersteuning en zorg.
- We faciliteren en stimuleren een hoog kwalitatief onderwijsniveau welke goede contacten heeft met de arbeidsmarkt. Innovatie en technologie.
- We zetten in op Klasseglas voor alle scholen in de gemeente.
- Minimaal 1.950 uur wordt ingekocht voor professionele ondersteuning leefbaarheid.

- Onder de Elkenien Dwaande gedachten kunnen kunstgrasvelden worden aangelegd. De dekking wordt zo mogelijk gevonden binnen de begroting sport onder renovatie en kunstgras.
- Het zwembad in Buitenpost blijft minimaal 5 jaar open als de lokale gemeenschap zich hiervoor inzet (de coöperatieve dwaande gedachte).
- Met de opbrengsten van het korfbalveld wordt in Twijzel een kunstgrasveld aangelegd.
- We voeren een actief sportbeleid, door de inzet van combinatiefuncties in sportstimulering 'High Five', en de uitvoering van Achtkarspelen Fit.
- Organiseren en uitvoeren van diverse sport- en spelactiviteiten samen met verenigingen, burgers en sportaanbieders, waarbij bijgehouden wordt per activiteit hoeveel leerlingen er mee doen.
- Samen met Kearn Welzijn wordt een vrijwilligersbank gestart waar (vrijwillige) talenten ingezet worden in de sociaal maatschappelijke agenda.
- In goed overleg met de schoolbesturen wordt gewerkt aan een visie op onderwijshuisvesting. Gezien de ontwikkelingen en dalende leerlingenaantallen gaan we in gesprek met de dorpen en onderwijsbesturen om draagvlak te ontwikkelen voor het realiseren van samenwerkingsconcepten. Vanuit de gemeente sluiten we hierbij aan op de lokale initiatieven.
- Met het cultuurbeleid creëren we randvoorwaarden voor een breed cultureel aanbod om zowel actieve als passieve deelname aan cultuuruitingen te bevorderen. Dit doen we door:
 - Subsidieverstrekking op het terrein van cultuur: bibliotheek, muziekschool, amateurkunst en culturele activiteiten;
 - Uitvoering Cultuurnota en Nota Frysk taalbeleid - stimuleren en initiëren van diverse activiteiten.

Ondersteuning

- In Achtkarspelen blijven mensen participeren in de lokale samenleving doordat zij ondersteund worden op het gebied van werk, inkomen, opvoeding, inburgering en sociale problematiek. Een nauwe verwevenheid met programma 2 is dan ook vanzelfsprekend.
- CJG en leerplichtambtenaar houden intensief contact met schoolbesturen om vroegtijdig te kunnen signaleren en evt. zorgtrajecten op te starten.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) werkt meer en meer samen met netwerkpartners en het CJG van Tytsjerksteradiel. Het CJG pakt haar taken op het gebied van voorlichting en advisering, ondersteuning van signalering, verwijzing en coördinatie op en is een volwaardige partner geworden in de keten. Hiermee vormt het CJG een fundament voor de overdracht van taken van de jeugdzorgtransitie en transformatie van de zorg voor jeugd. In het kader van de decentralisatie jeugdzorg en transformatie zorg voor jeugd is het is van belang hiermee door te gaan en ook preventie een belangrijke taak toe te dichten.
- De integrale verbinding binnen de drie transities wordt met onze onderwijspartners gelegd om de beleidsoperatie Passend Onderwijs waar nodig in te vlechten; één kind/gezin > één plan.
- Gebaseerd op landelijke en provinciale richtlijnen, en het wetenschappelijk gezondheidsprofiel van de gemeente, blijven overgewicht en overmatig alcoholgebruik de komende jaren de twee belangrijkste speerpunten in het gemeentelijk gezondheidsbeleid. Daarom:
 - willen we een gezond leefklimaat op school en een gezonde levensstijl van jongeren en kinderen realiseren. Dit bereiken we met de uitbreiding van het aantal scholen met schoolgezondheidsbeleid à la Gezonde School Fryslân.
 - willen we dat burgers zelf kiezen voor een gezonde levensstijl. Dit bereiken we met de inzet van effectief bewezen interventies in drie projectdorpen binnen Achtkarspelen Fit! (vanuit de rijkssubsidieregeling NASB tot en met 2015).

- bieden we, naast de reguliere taken van bijv. de verloskundige en de jeugdgezondheidszorg, steun aan (aanstaande) ouders die het nodig hebben. Dit doen we met effectief bewezen interventies Stevig Ouderschap en Triple P.
- kiezen we ervoor om gezondheid en gedrag te plaatsen binnen de context van de sociaal maatschappelijke agenda en de drie transities. Stimulering van de gezondheid vindt daarom plaats in nauwe samenwerking met aanverwante beleidsterreinen, zoals: jeugd, het CJG, sport, Wmo, onderwijs, ruimte, duurzaamheid.

Zorg

- In Achtkarspelen kunnen mensen rekenen op zorg als meedoen in de samenleving niet vanzelf gaat. Aanvullend op de rol van de Mienskip zijn er collectieve voorzieningen. Indien nodig kunnen individuele voorzieningen worden verstrekt ten behoeve van het behoud van het zelfstandig functioneren van burgers of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.
- Door te faciliteren en investeren in collectieve voorzieningen en de sociale infrastructuur (mantelzorgondersteuning, vrijwilligerscentrale) zorgt de gemeente ervoor dat (kwetsbare) burgers langer in eigen omgeving kunnen blijven leven en kan een beroep op formele zorg voorkomen worden.
- Op het gebied van de Wmo informeren we burgers via verschillende kanalen over "de kanteling" en vragen hen mee te denken over oplossingen om hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te vergroten. Om de burgers daarbij optimaal te kunnen begeleiden heeft Wmo-loket ook een kanteling doorgemaakt.

Wat gaat het kosten?

In de kadernota 2014 zijn de volgende voorstellen gedaan die financieel van invloed zijn op programma 1, waarbij een positief bedrag een besparing betekent en een negatief bedrag een uitzetting:

Beleidswijzigingen programma 1	(x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Onderwijsachterstandenbeleid	50	50	50	50
Sport:	PM	PM	PM	PM
- Coöperatie	25	25	25	25
- Renovatie sportvelden & kleedaccommodaties (vrijval kredieten)	27	26	25	25
Vrijwilligersbank	-20	-20	-20	-20
Consultatiebureaus	-10	-10	-10	-10
Leerling-vervoer	-50	-50	-50	-50
Sport:				
- Kunstgras c.a. in Buitenpost en Harkema		-57	-55	-54
- Renovatie sportvelden & kleedaccommodaties (nieuwe kredieten)	-6	-13	-34	-36

Bovenstaande beleidswijzigingen zijn verwerkt in de begroting.

Het totaaloverzicht voor programma 1 ziet er daarmee als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	-11.619	-16.501	-15.100	-14.709	-14.262	-14.263
Baten	934	1.376	1.115	1.147	1.154	1.161
Saldo programma 1 voor resultaatbestemming	-10.684	-15.126	-13.986	-13.562	-13.108	-13.101
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	30	36	17	0	0	0
Saldo programma 1 na resultaatbestemming	-10.654	-15.090	-13.969	-13.562	-13.108	-13.101

In dit saldo zitten de volgende incidentele posten:

Incidentele uitgaven	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Afwikkelingskosten zwembad Buitenpost	141	0	0	0
Projectbudget Minsken meitsje in Doarp	17	0	0	0
Transitiekosten AWBZ	67	0	0	0
Transitiekosten Jeugdzorg	16	0	0	0
Overige salariskosten (ambtsjubilea)	0	0	0	1
Totaal	241	0	0	1

Incidentele inkomsten	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Onttrekking uit reserve SOFA als dekking voor MMID	17	0	0	0
Totaal	17	0	0	0

Programma 2 – Werk & Inkomen

Portefeuillehouder : K. Antuma

Wat willen we bereiken?

Binnen programma 2 willen we de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

Participatie

Wij willen het activerend karakter van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) zo stevig mogelijk neerzetten en benutten. Dit betekent dat:

- 46% uit de klantgroep 'zelfredzaam' binnen 6 maanden uitstroomt naar werk.
- 26% uit de klantgroep 'ondersteunen' uitstroomt naar studie of werk en 36% een stap voorwaarts maakt op de participatieladder.
- 10% uit de klantgroep 'zorg' met inzet van ketenpartners en werkgeversaanpak een stap maakt op de participatieladder.
- De genoemde percentages vloeien voort uit het jaarplan 2013 Werk & Inkomen. Noot: Voor 2014 kunnen de exacte percentages aangepast worden aan de afspraken die we samen met onze samenwerkingspartner Tytsjerksteradiel maken met de gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie.

Inkomensvoorziening

We scherpen de poortwachterrol aan om de (potentiële) cliënt actief te houden en daarnaast wordt actief ingezet om de rechtmatigheid van verstrekkingen te waarborgen. Dit betekent dat:

- 35% van alle meldingen om een uitkering valt onder beperking instroom.
- we de fraudequote van 3% (2012) naar minimaal 5% verhogen.
- we minimaal 3% van het gebundeld budget via terugvordering en verhaal incasseren.

De genoemde percentages vloeien uit het jaarplan 2013 Werk & inkomen.

Minimabeleid

We creëren een activerend minimabeleid. Dit betekent dat:

- het minimabeleid waar mogelijk ondersteunend is en niet leidt tot armoedeval. Het uitgangspunt is: betaald werk is het beste minimabeleid.

Schulddienstverlening

- 10 trajecten schulddienstverlening in combinatie met re-integratietrajecten opstarten in de vorm van een pilot om de (arbeid)participatie te bevorderen.
- inzetten op preventie door maandelijks 8 burgers actief te benaderen naar aanleiding van signalen van nutsbedrijven, woningcorporaties, etc.

Sociale Werkvoorziening

- Vervolgstappen zetten in het transformatieproces van Caparis naar alleen 'beschut werken' voor de huidige Sw-medewerkers en gelijktijdig sturen op krimpscenario en een positiever bedrijfsresultaat.

Wat gaan we daar in 2014 voor doen?

Participatie

- Wij zetten het activerend karakter van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) stevig neer. Conform de vastgestelde contourennotitie Wwb werken we in 2014 volgens het principe: 15% van alle Wwb-ers is binnen een jaar aan het werk, 40% moet meer ontwikkeling en werkervaring opdoen en 45% is op zorg aangewezen of komt definitief niet meer in aanmerking voor betaald werk. We gaan daarbij uit van de kracht en eigen verantwoordelijkheid van mensen om zichzelf te redden.

Als betaald werk in je vermogen ligt, is dat het doel. De inspanning richting de klantgroepen is verschillend en uiteindelijk maatwerk:

- Voor de groep 'zelfredzaam' gaan we ervan uit dat zij op eigen kracht, mogelijk met enige, dan wel minimale vorm van ondersteuning, de weg naar de reguliere arbeidsmarkt kunnen en moeten vinden. Voor hen geldt de terminologie 'de kortste weg naar werk' en 'algemeen geaccepteerde arbeid'.
- Voor de groep die ondersteuning nodig heeft, zal extra aandacht zijn. De inzet vanuit de gemeente zal zich voornamelijk op deze klantgroep richten. De re-integratiegelden binnen het Participatiebudget zijn met name voor deze klantgroep bedoeld. Voor 2014 is daar ook nog budget voor. Ook hier wordt van de klant verwacht verantwoordelijkheid te nemen bij haar/zijn maatschappelijk vraagstuk. De gemeentelijke ondersteuning is aanvullend.
- Voor wat betreft de klantgroep die zorg nodig heeft of een te grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft, stemmen we af met onze collega's of partners in de keten. De uitkomst kan divers zijn, daarbij kan gedacht worden aan KEARN, GGZ, MEE, SDV, maatschappelijk werk, etc. Het uiteindelijke doel is en blijft naar vermogen participeren in de samenleving.
- Ook in 2014 is de werkgeversaankpak een belangrijk item. Hier ligt een win-win-situatie voor zowel de werkgever als de gemeente. We hebben elkaar nodig om de gezamenlijke arbeidsmarktproblematiek aan te pakken. Er is inmiddels al een stevige werkgeversaankpak vorm gegeven. Daarbij staat de klant-werkgever centraal en is de vraag van de werkgever uitgangspunt. Wij verkopen geen nee aan de werkgever. Dit leidt tot vertrouwen, maatschappelijke betrokkenheid en wederzijds begrip. Het vraagt om een creatieve en regionale aanpak. Wij laten ons niet ontmoedigen door de slechte economische omstandigheden. Ook recessie biedt kansen!
- De regionale samenwerking wordt in 2014 verder ontwikkeld. Op provinciaal niveau zijn er afspraken gemaakt met betrekking tot de werkgeversdienstverlening, waarbij als uitgangspunt geldt; Lokaal waar dat lokaal kan en gewenst is, regionaal waar dat moet. Deze aanpak zal in 2014 verder ontwikkeld worden. Om alle kansen voor onze burgers te benutten, maar ook om de werkgelegenheid te ondersteunen en stimuleren is regionale samenwerking noodzakelijk en niet meer weg te denken. Immers de arbeidsmarkt is regionaal; onderwijs, werkgevers, UWV Werkbedrijf, etc. gaan over gemeentegrenzen, dus regionale samenwerking is geboden.
- In navolging van 2013 maken wij in 2014 binnen de sociaal maatschappelijke agenda een aanzet om iedereen naar vermogen te laten bijdragen aan het oplossen van hun eigen en maatschappelijke vraagstukken. De pilot Dyn Ynset is daar een instrument voor. Wij spreken de burgers aan op de intrinsieke motivatie en laten ze een kortdurende klus voor de samenleving uitvoeren. Omdat de tegenprestatie gebaseerd is op de motivatie van de burger verwachten wij dat zij het positief ervaren. Iedere burger met een bijstandsuitkering is verplicht hieraan mee te werken. Dyn Ynset is zo opgezet dat het instrument over de totale bevolking kan worden uitgerold.

Inkomensvoorziening

- Ondanks de slechte economische omstandigheden willen we de instroom in de bijstand zoveel mogelijk beperken. De poortwachterrol is aangescherpt, nu al leidt meer dan 30% van alle meldingen/aanvragen niet tot het verstrekken van een uitkering. Dit is enerzijds het effect van de wettelijke wachttijd van 4 weken (jongeren tot 27 jaar) en de gemeentelijk vastgestelde wachttijd van 3 weken (voor 27-plussers) voor het kunnen indienen van een aanvraag (overigens is de verwachting dat de wachttijd voor de gehele groep een wettelijk karakter gaat krijgen). Anderzijds is dit het resultaat van een screening van alle aanvragen naar de aanwezigheid van arbeidsmogelijkheden, voorliggende voorzieningen en richt de screening zich op fraudepreventie. Internetonderzoek maakt hier deel van uit

en eventueel kan, als daar aanleiding voor is, een intensief controletraject worden gestart.

- We verhogen de fraudequote (aantal geconstateerde fraudegevallen met benadelingsbedrag als percentage van het gemiddeld klantenbestand) naar minimaal 5%.
- We streven naar een verhoging van de inkomsten uit terugvordering en verhaal tot minimaal 3% van het budget gebundelde uitkering. Hiertoe passen we strikt het vastgestelde terugvordering- en verhaal- en debiteurenbeleid toe.

Minimabeleid

- In het minimabeleid laten we de uitgangspunten van de Sociaal Maatschappelijke Agenda meer doorklinken. Het gaat dan om het zoveel mogelijk activeren van de burger. Wij zijn van mening dat betaald werk het beste minimabeleid is. Om die reden moet het instromen op de arbeidsmarkt zoveel mogelijk lonend zijn. Daarom houden we de voorzieningen voor de minima en de toelatingscriteria op het huidige niveau. Daarmee wordt tevens zoveel mogelijk de armoedeval voorkomen.
- Daarnaast proberen we de kracht van particuliere en gemeentelijke middelen te bundelen door de samenwerking met verschillende (vrijwilligers)organisaties, die zich bezig houden op het terrein van armoede en inkomensondersteuning (Stichting Urgente Noden (SUN), Stichting Voedselbank Achtkarspelen, Financiële Thuisadministratie van Humanitas en het steunpunt Fries Samenwerkingsverband Uitkeringsgerechtigden (FSU), te continueren door middel van een jaarlijkse subsidie.
- Voorts willen we het beleidsuitgangspunt dat het minimabeleid moet voorzien in het kunnen meedoen in de maatschappij door kinderen uit gezinnen met een laag inkomen verder uitbouwen. Dit doen we door samen met Stichting Leergeld een Cultuur- en Sportfonds te vormen. Kenmerk van de werkwijze van Stichting Leergeld is dat men alleen verstrekkingen in natura doet, waardoor het geld doelgericht wordt ingezet en volledig ten goede komt aan het desbetreffende kind. Subsidiëring van Stichting Leergeld kan plaatsvinden vanuit het budget bijzondere bijstand. Door de verstrekkingen onder te brengen bij Stichting Leergeld wordt een afname van de druk op het budget voor minimabeleid bereikt.
- We moeten kiezen en zetten in op kinderen. Dat betekent dat de bijdrage in de maatschappelijke participatie van mensen boven de 18 jaar van maximaal 80 euro per jaar vervalft.

Schulddienstverlening

- Met schulddienstverlening willen we (arbeid)participatie bevorderen. Het hebben van schulden kan een belemmerende factor zijn voor participatie. Daarom stimuleren we klanten met een Wwb-uitkering om de schulden aan te pakken. Opgeloste schulden zijn een stimulans om weer aan het werk te gaan.
- Tegelijkertijd verwachten we ook dat klanten er alles aan doen om zoveel mogelijk inkomsten voor de schuldeisers te verdienen. Schuldeisers zijn sneller bereid om mee te werken aan een schuldregeling wanneer klanten aan het werk zijn of een re-integratietraject volgen. We koppelen daarom trajecten schulddienstverlening en re-integratie aan elkaar. We starten eerst met 10 gezamenlijke trajecten.
- Wanneer het gaat om schulden is preventie een belangrijk instrument. De ervaring leert dat klanten met schulden te lang wachten om hulp te vragen. Hoe langer de klant wacht hoe moeilijker het is om de schulden op te lossen. Daarom gaan we proactief telefonisch klanten benaderen van wie we een signaal van de leverancier (woningbouwvereniging, energiemaatschappij, zorgverzekeraar) hebben ontvangen dat er achterstanden zijn.

Sociale Werkvoorziening

- Met het sluiten van het sociaal akkoord wordt de invoering van de Participatiewet uitgesteld tot 1 januari 2015. Het college ziet in de toekomst een inclusieve samenleving voor zich. Een samenleving waarin elke burger, met of zonder arbeidsbeperking, een plaats in de maatschappij heeft, een plaats op de reguliere arbeidsmarkt, bij een reguliere werkgever. Wij zien daarbij een te vormen Werkbedrijf wat zich kenmerkt als een slagvaardige netwerkorganisatie, in plaats van een kostbare nieuwe organisatie met een zware overhead en infrastructuur.
- In 2014 stuurt het college op de transformatie en afbouw van Caparis naar alleen 'beschut werken' voor de huidige Sw-medewerkers en gelijktijdig op een positiever bedrijfsresultaat, dan wel het beperken van de verliezen. Om beide maatschappelijke effecten goed uit te voeren en te behalen, zijn we ons ervan bewust dat op het moment dat er "aan de knoppen gedraaid gaat worden" beide doelen elkaar beïnvloeden en elkaar in een spanningsveld kunnen zetten. De transformatie zal dan ook stapsgewijs ingezet moeten worden, enerzijds om onrust onder de Sw-werknemers zoveel mogelijk te voorkomen en op te vangen en anderzijds om het ingewikkelde proces van omvormen van het productiebedrijf de tijd te gunnen. Dit zal dan ook een proces zijn wat 2014 zal overstijgen en binnen de transitie Participatiewet een grote rol zal spelen.

Wat gaat het kosten?

In de kadernota 2014 zijn de volgende voorstellen gedaan die financieel van invloed zijn op programma 2, waarbij een positief bedrag een besparing betekent, en een negatief bedrag een uitzetting:

Beleidswijzigingen programma 2	(x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Sociale werkvoorziening:				
- dekking tekort door beslag op voorziening dekking tekort Sw 2014	250			
- dekking tekort door beslag op participatiebudget		553	PM	PM
Schulddienstverlening – bekostiging extra fte uit reserve Waarborgfonds	40			
Automatisering:				
- Verlaging exploitatiebudgetten ter dekking kapitaallasten		20	19	19
- Intrekken vervangingskrediet W&I pakket				9
Sociale werkvoorziening:				
- tekort op subsidieresultaat	-205	-553	PM	PM
- tekort op bedrijfsresultaat	-45			
Wwb – tekort i.v.m. stijgende uitkeringslast	0	0	-530	0
Minimabeleid – subsidie vrijwilligersorganisaties	-15	-15	-15	-15
Schulddienstverlening – extra fte	-40			
Wwb – extra fte i.v.m. klantenaanwas	-80			
Automatisering		-20	-19	-19

Bovenstaande beleidswijzigingen zijn verwerkt in de begroting.

Het totaaloverzicht voor programma 2 ziet er daarmee als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	-34.247	-19.893	-20.778	-20.373	-20.880	-21.007
Baten	27.211	17.352	18.056	18.255	18.089	18.546
Saldo programma 2 voor resultaatbestemming	-7.036	-2.541	-2.722	-2.118	-2.791	-2.462
Lasten (reservemutaties)	-995	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	1.296	20	290	0	0	0
Saldo programma 2 na resultaatbestemming	-6.735	-2.521	-2.432	-2.118	-2.791	-2.462

In dit saldo zitten de volgende incidentele posten:

Incidentele uitgaven	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Overige salariskosten (ambtsjubilea)	3	0	0	1
Tekorten Wwb	0	0	530	0
Bijdrage subsidie- en bedrijfsresultaat SW GR	205	0	0	0
Bijdrage subsidie- en bedrijfsresultaat SW NV	45	0	0	0
Tijdelijke personeelskosten schulddienstverlening	40	0	0	0
Totaal	293	0	530	1

Incidentele inkomsten	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Onttrekking reserve Waarborgfonds schulddienstverlening	40	0	0	0
Onttrekking reserve Re-integratiedeel participatiebudget	250	0	0	0
Totaal	290	0	0	0

Programma 3 - Veiligheid

Portefeuillehouder: G. Gerbrandy

Wat willen we bereiken?

Binnen programma 3 worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

- De inwoners voelen zich veilig, vertrouwd en met elkaar verbonden in onze gemeenten.
- Een ieder neemt zijn verantwoordelijkheid om de veiligheid en leefbaarheid te verbeteren c.q. te waarborgen.
- De overheid treedt op indien de veiligheid in het geding komt.

Wat gaan we daar in 2014 voor doen?

Voor het opstellen van programma 3 wordt gebruik gemaakt van de vijf veiligheidsvelden van de methode Kernbeleid Veiligheid. Deze methode is een belangrijk hulpmiddel voor gemeenten om op gestructureerde wijze tot integraal veiligheidsbeleid te komen. De vijf veiligheidsvelden zijn:

- Een veilige woon- en leefomgeving
- Bedrijvigheid en veiligheid
- Jeugd en Veiligheid
- Fysieke Veiligheid
- Integriteit en Veiligheid

Met onze ketenpartners, zoals politie, brandweer, openbaar ministerie, Veiligheidsregio, jongerenwerk en andere organisaties werken we op al deze gebieden samen. Daarnaast werken we samen met de gemeente Tytsjerksteradiel op gebied van crisisbeheersing en veiligheidsbeleid.

Integraal veiligheid

- Er is gezamenlijk met samenwerkingsgemeente Tytsjerksteradiel een integraal veiligheidsbeleid voor 2014–2018 geschreven. Dit beleid wordt verder uitgewerkt in de uitvoeringsplannen. In 2014 geven we prioriteit aan het veiligheidsthema "objectieve veiligheid/veel voorkomende criminaliteit". Hieronder vallen onder andere huiselijk geweld, woninginbraken en geweldsdelicten. Afhankelijk van de gekozen prioriteiten en het gekozen ambitieniveau van de uitvoering gaan we ervan uit dat dit niet zal leiden tot financiële uitbreidingen.

Nationale politie

- De veranderingen in de politieorganisatie raakt ook onze gemeente. Waar Achtkarspelen in het verleden werd bediend vanuit bureau Dokkum wordt dat vanaf heden gedaan vanuit bureau Burgum. Dit komt de aanrijdtijden en de aandacht voor onze gemeente ten goede. Daarnaast krijgen we de beschikking over een aantal extra territoriale en thematische buurtagenten. Hierdoor komen we ook steeds meer aan de voorkant van voorkomende problemen te zitten.

Brandweer

- Per 1 januari 2014 is de regionalisering van de brandweer een wettelijke verplichting. In 2013 zullen er nog een aantal belangrijke zaken geregeld moeten worden ten behoeve van de overgang van de gemeentelijke brandweer naar de regionale brandweer, wat ondergebracht is bij de Veiligheidsregio. Ook de financiën gaan over naar de Veiligheidsregio. De gekozen kosten verdeelmaatstaf, gebaseerd op de berekening van het OOV aandeel in het gemeentefonds, heeft de nodige consequenties. Doordat er zo meteen een soort van Fries gemiddelde ontstaat en het feit dat de brandweerkosten in NOF aanzienlijk onder dat gemiddelde vielen is er sprake van substantieel financiële meerkosten. Om de overgang van de huidige verdeling naar dit model ten behoeve van de nadeel

gemeenten niet al te abrupt te laten verlopen, heeft de Veiligheidsregio voorgesteld om voor het herverdeeffect een overgangperiode in te bouwen van vijf jaar.

Crisisbeheersing

- In 2013 is gestart met een beperkte actualisatie van het regionale crisisplan. Naar verwachting wordt het geactualiseerde crisisplan medio januari 2014 geïmplementeerd. Er is gekozen voor een beperkte actualisatie met het oog op de landelijke ontwikkelingen (o.a. Commissie Bruinooge, "Bevolkingszorg op orde. De vrijblijvendheid voorbij") die kunnen leiden tot verplichte prestatie-eisen op dit gebied. In 2013 kunnen de veiligheidsregio's input leveren, zodat de prestatie-eisen kunnen worden getoetst aan de huidige praktijk. De verwachting is dat in de loop van 2013 de resultaten worden aangeboden aan het Veiligheidsberaad om de prestatie-eisen definitief vast te stellen. Het is nu dus nog niet duidelijk welke consequenties hier mogelijk uit voortvloeien.
- In 2014 worden er weer gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Afhankelijk van de uitkomst is het mogelijk dat er nieuwe wethouders aangesteld worden. Zij zullen een opleiding krijgen op het gebied van crisisbeheersing. De verwachting is dat de kosten hiervan binnen het budget crisisbeheersing vallen.

Wat gaat het kosten?

In de kadernota 2014 zijn de volgende voorstellen gedaan die financieel van invloed zijn op programma 3, waarbij een positief bedrag een besparing betekent en een negatief bedrag een uitzetting:

Beleidswijzigingen programma 3	(x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Regionalisering brandweer	-0	-33	-65	-98
Uit te voeren taken WABO *)	-100	-60	-60	-60
Brandweer bezuinigingen	-73	-73	-73	-73
Alcoholmatiging	-8	-8	-8	-8

*) Financieel verwerkt in programma 5, onder productgroep toetsing en vergunning

Bovenstaande beleidswijzigingen zijn verwerkt in de begroting. Het totaaloverzicht voor programma 3 ziet er daarmee als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.124	-1.187	-1.221	-1.266	-1.318	-1.350
Baten	51	51	23	23	23	23
Saldo programma 3 voor resultaatbestemming	-1.073	-1.136	-1.198	-1.243	-1.295	-1.328
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo programma 3 na resultaatbestemming	-1.073	-1.136	-1.198	-1.243	-1.295	-1.328

In dit saldo zitten geen incidentele posten.

Programma 4 - Leefomgeving

Portefeuillehouders: M. van der Veen en K. Antuma

Wat willen we bereiken?

Binnen programma 4 worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

- Wegen: Een duurzame, schone en veilige leefomgeving creëren en in stand houden.
- Groen: Behouden en zo mogelijk versterken van het openbaar groen en het unieke landschap in de gemeente.
- Riolering: Het op een adequate manier ontdoen van afvalwater en het beperken van wateroverlast.
- Afval: Een duurzame en efficiënte inzameling en verwerking.

Wat gaan we daar in 2014 voor doen?

Wegen

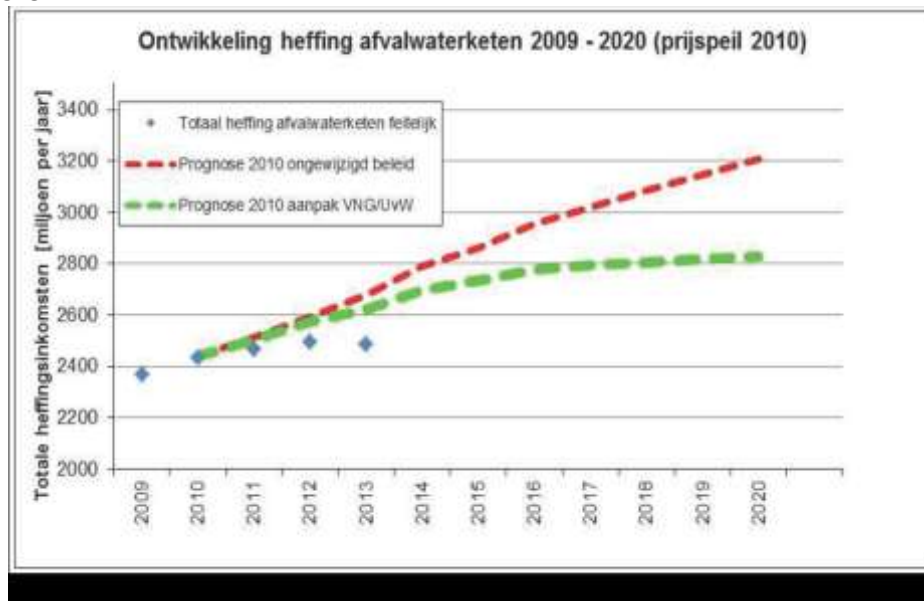
- Het reguliere wegenonderhoud is gebaseerd op de beleidskeuzes die door de raad zijn gemaakt. Op 25 november 2010 heeft de gemeenteraad zich uitgesproken over het gewenste kwaliteitsniveau van de gemeentelijke wegen. Er is gekozen om voor alle wegen binnen de gemeente het kwaliteitsniveau basis aan te houden. Er is niet gekozen voor een gedifferentieerd kwaliteitsniveau. De hiervoor benodigde financiële middelen zijn middels het genoemde raadsbesluit beschikbaar gesteld. Hierbij is sprake van een jaarlijks structureel bedrag om het basisniveau te behouden en een jaarlijks bedrag voor het wegwerken van de aanwezige achterstand in wegenonderhoud.
- De uitvoering van het wegenonderhoud is gebaseerd op de rapportage "Vooruitblik en review 2011-2015 (wegbeheer Gemeente Achtkarspelen)". Hierin is een meerjarenplanning opgenomen voor zowel het groot wegenonderhoud als de rioolvervangingen. Het inlopen van het achterstallig wegenonderhoud is met ingang van 2013 getemporeerd en uitgesmeerd over een periode van 15 jaar in plaats van 10 jaar (gerekend vanaf 1-1-2011), wat neerkomt op het terugbrengen van het achterstallig wegenonderhoud met 6,67% per jaar.

Groen

- De kwaliteit van de openbare ruimte is van grote invloed op de kwaliteit van de leefomgeving en de aantrekkelijkheid van de gemeente. Het openbaar groen en het onderhoud is daarvan een belangrijk bestanddeel. Het college streeft daarbij naar een op de maatschappelijke situatie afgestemde functionele onderhoud- en beheersituatie van het gemeentelijk openbaar groen. Ook heeft het behoud en de versterking van het unieke landschap en groen in de gemeente (en zijn omgeving) prioriteit. Daarvoor sluiten we waar mogelijk aan bij de ontwikkelingen binnen het Nationaal Landschap De Noordelijke Friese Wouden en ontwikkelingen in ANNO verband.
- Naast de implementatie van een deel van de eerder opgelegde taakstellingen van in totaal € 110.000, zal in 2014 nog invulling gegeven moeten worden aan een aanvullende taakstelling van € 50.000 structureel vanaf 2015, die in de financiële recapitulatie van deze programmabegroting is omschreven. In totaliteit komen de afzonderlijke kortingen van de afgelopen jaren neer op een budgettaire inkrimping met 20%. Dit heeft gevolgen voor het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. In 2014 zullen wij met nadere voorstellen komen voor de invulling van deze taakstellende bezuinigingen. Zie ook het gestelde bij de Financiële recapitulatie.

Riolering

- De taken en verplichtingen die de gemeente heeft op het gebied van riolering, zijn van oudsher vastgelegd in de Wet milieubeheer. Daarnaast is per 1 januari 2008 de Wet Gemeentelijke watertaken van kracht. Binnen deze kaders zijn beperkte beleidskeuzes mogelijk. Deze zijn door de raad vastgesteld in het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2010-2014. Het GRP richt zich, naast het operationeel beheer, op de invulling van de nieuwe watertaken en het voorkomen van wateroverlast. Voor 2014 vullen we de taken op het gebied van riolering in conform dit GRP. In 2014 zal ook gestart worden met het opstellen van het volgende GRP aangezien de huidige eind 2014 afloopt.
- Daarnaast speelt in de waterketen de discussie over 'minder meerkosten'. De Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân, Vitens en provincie Fryslân hebben de gezamenlijke ambitie onderschreven om in gezamenlijkheid de kosten in de waterketen voor de inwoners van Fryslân te beperken. Let wel: het gaat hier dus niet om een bezuiniging maar een beperking van de stijging van de kosten en de daaraan gekoppelde rioolheffing. Hiervoor hebben de portefeuillehouders Water in 2010 een handtekening onder het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) gezet. Sindsdien is de opgave nader uitgewerkt tot een potentieel van 'minder meerkosten' dat oploopt tot €12 miljoen per jaar voor alle waterketenpartijen in Friesland gezamenlijk, te realiseren vanaf 2020. De portefeuillehouders Water hebben afgesproken om zich hier met een inspanningsverplichting aan te committeren.

Afval

- Afvalinzameling en -verwerking is in principe kostendekkend. De tendens dat afvalstoffen steeds vaker kunnen worden hergebruikt of benut als grondstof blijft een belangrijke ontwikkeling op dit gebied. Enerzijds vanwege duurzaamheidsaspecten maar ook biedt het vermarkten van afval financiële mogelijkheden. Daarnaast worden verwerkingstechnieken steeds efficiënter. Deze factoren kunnen in de toekomst mogelijk leiden tot een lagere afvalstoffenheffing.
- In het Raamakkoord verpakkingen zijn afspraken gemaakt tussen het bedrijfsleven en de overheid over het aanpakken van zwerfafval. Er is hiertoe de komende jaren jaarlijks 20 miljoen euro beschikbaar. Dit bedrag zal over de gemeenten worden verdeeld. Dit geld moet in gezet worden voor de extra aanpak van zwerfafval. Er wordt gewerkt aan de kaders voor de inzet hiervan.

Wat gaat het kosten?

In de kadernota 2014 zijn de volgende voorstellen gedaan die financieel van invloed zijn op programma 4, waarbij een positief bedrag een besparing betekent en een negatief bedrag een uitzetting:

Beleidswijzigingen programma 4	(x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Schrappen investeringen levensloopbestendig inrichten openbare ruimte		10	10	
Latere uitvoering investeringen besparing kapitaallasten	64	64	71	68

Bovenstaande beleidswijzigingen zijn verwerkt in de begroting. Het totaaloverzicht voor programma 4 ziet er daarmee als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	-11.314	-13.460	-11.632	-11.896	-11.968	-12.116
Baten	6.645	5.464	5.470	5.475	5.752	5.834
Saldo programma 4 voor resultaatbestemming	-4.669	-7.996	-6.162	-6.421	-6.216	-6.282
Lasten (reservemutaties)	-135	-72	-45	-45	-45	-45
Baten (reservemutaties)	283	1.068	878	713	525	513
Saldo programma 4 na resultaatbestemming	-4.520	-7.000	-5.329	-5.752	-5.736	-5.813

In dit saldo zitten de volgende incidentele posten:

Incidentele uitgaven	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Enmalig budget wegenonderhoud	299	0	0	0
Overige salariskosten (ambtsjubilea)	3	4	0	0
Totaal	302	4	0	0

Incidentele inkomsten	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Ottrekking reserve inhaalslag groot wegenonderhoud	225	0	0	0
Totaal	225	0	0	0

Programma 5 - Ontwikkeling

Portefeuillehouder: J. Lammers

Wat willen we bereiken?

Binnen programma 5 staan de thema's wonen, werken, recreatie en duurzame samenleving centraal en zijn bijvoorbeeld de ruimtelijke ordening en de vergunningverlening voorwaarden scheppend. De nadruk ligt op het voeren van een toekomstgericht beleid waarin de effecten van de voorspelde krimp worden opgevangen en waarbij actief wordt ingezet op de kansen die er zijn.

De volgende maatschappelijke effecten worden nagestreefd:

- Wonen: Zorg dragen voor een toereikend, duurzaam, kwalitatief goed en op de behoefte afgestemd woningaanbod.
- Werken: Versterking van de economische positie van de gemeente Achtkarspelen en daarmee behoud en waar mogelijk groei van de werkgelegenheid.
- Recreatie en Toerisme: Versterking van de recreatieve en toeristische sector.
- Duurzame samenleving: Zorg dragen voor een veilige, leefbare en duurzame samenleving.
- Ruimtelijke Ordening en Vergunningverlening: Ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente worden beschermd en waar mogelijk versterkt. Kansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor burger en bedrijf worden via efficiënt georganiseerde procedures mogelijk gemaakt.

Wat gaan we daar in 2014 voor doen?

Wonen

- De nieuwe woonvisie is in 2013 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma van de woonvisie bevat de acties die helpen de doelen uit de visie te bereiken. Duurzaamheid, levensloopgeschiktheid en zorg staan hierbij centraal. De komende jaren staan in het teken van de realisatie van dit uitvoeringsprogramma.
- In 2013 zijn de eerste resultaten van de aanpak van de verpaupering duidelijk zichtbaar geworden. Het is een onderwerp dat continu aandacht behoeft. In 2014 gaan we verder met de aanpak van verpauperde panden en terreinen waarbij de ambitie is om op een aantal prominente locaties duidelijk vooruitgang te boeken.
- In 2013 is een beleids- en uitvoeringsplan op het gebied van potentiële gemeentelijke monumenten aan de raad voorgelegd. In 2014 wordt uitwerking aan dit plan gegeven.
- Ter stimulering van de doorstroming op de woningmarkt en om starters een kans te bieden in een tijd waarbij geldverstrekkers steeds strengere eisen stellen blijft de gemeente starterleningen verstrekken. De verwachting is dat in 2014 6-8 starterleningen zullen worden verstrekt.
- In combinatie met het project 'duorsum dwaande mei wenjen' wordt de duurzaamheidslening als een succesvolle stimulansregeling in het kader van het genereren van (particuliere) duurzaamheidsinvesteringen in de bestaande woonvoorraad ook in 2014 aangeboden.

Werken

- Het Sociaal-Economisch Masterplan vormt de basis voor de (sociaal-) economische projecten en activiteiten. In 2014 wordt verder gewerkt aan de projecten die voor de regio en onze gemeente van belang zijn. De voor onze gemeente voornaamste projecten binnen het thema Ontwikkeling zijn:
 - voorbereiden opwaardering van De Skieding;
 - aanleg basisstructuur glasvezelnetwerk (back bone);
 - benutten mogelijkheden spoor;

- verdere planontwikkeling Buitenpost (Kruidhof, stationszone, centrumontwikkeling);
- afronding herinrichting Voorstraat;
- start ontwikkelen en uitgeven bedrijventerrein Lauwerskwartier Surhuisterveen;
- gebiedsontwikkeling Skûlenboarch-Westkern - start planologische procedure ontwikkeling nat bedrijventerrein, afronding procedure voor zandwinning, ontsluitingsweg en recreatiestrand.
- Het is van belang om perspectief te blijven houden op Achtkarspelen als ontwikkelgemeente. Vooral de komende jaren zijn anticyclische investeringen in Achtkarspelen bitter noodzakelijk om de lokale arbeidsmarkt zoveel mogelijk te ondersteunen. Bij aanbestedingen nodigen wij zoveel als mogelijk lokale en regionale bedrijven uit waarbij veel mensen uit Achtkarspelen werkzaam zijn. Het verkrijgen van een overheidsopdracht betekent in veel gevallen dat een bedrijf voor een bepaalde periode zijn personeel aan het werk kan houden. In de huidige tijd blijken bouw- en aannemingsbedrijven veelal van opdracht tot opdracht aan het overleven te zijn. Bij aanbestedingen zal vaker gekeken worden naar de mogelijkheden van de inzet van werkzoekenden en onderwijsinstellingen.
- Om groei van de werkgelegenheid te realiseren en de werkloosheid terug te dringen is een actieve samenwerking tussen arbeidsmarkt, onderwijs en overheid noodzakelijk. Vanuit programma 5 zal dan ook intensief worden samengewerkt met andere beleidsterreinen als onderwijs en werk en inkomen. Projecten als Bouwen aan ambitie waar onderwijsinstellingen in Achtkarspelen betrokken worden bij de bouw van een schip en het project Dwaan waarbij werkzoekenden in contact gebracht worden met bedrijven, zijn goede voorbeelden van een integrale aanpak.
- Het vormen van netwerken is van groot belang voor een sterke lokale economie. Wij willen bestaande netwerken van de gemeentelijke ondernemersverenigingen dan ook faciliteren en initiatieven voor nieuwe netwerken ondersteunen. Er wordt momenteel gewerkt aan het regionale ambitieproject 'Versterken ondernemersnetwerken'. Dit ambitieproject legt ook de regionale verbindingen met de partners in het zogenaamde Ondernemersplein Fan Fryslân, dat gehuisvest is bij van de Kamer van Koophandel in Leeuwarden. In dit kader worden er bijeenkomsten georganiseerd voor bijvoorbeeld startende ondernemer en ZZP-ers.
- Op gemeentelijk niveau willen we vooral de dialoog aangaan met het bedrijfsleven door regelmatig overleg met de verschillende bedrijfsverenigingen en via individuele bedrijfsbezoeken. Daarnaast willen we – alleen of samen met bijv. Tytsjerksteradiel - een aantal bijeenkomsten organiseren op een aantal belangrijke thema's (gericht op duurzaam ondernemen, onderwijs & arbeidsmarkt, retail 2020, etc.).
- Vanuit het beleidsveld economische zaken, evenals dat van recreatie & toerisme, wordt de marketing voornamelijk in regionaal verband opgepakt via de regiomarketingcampagne "Noordoost Fryslân, echt mooi" / Dwaande. Samen met onze samenwerkingspartners zetten wij onze regio en de afzonderlijke gemeenten op de kaart.

Recreatie en Toerisme

- In onze gemeente liggen er de nodige kansen en uitdagingen om deze sector verder te ontwikkelen. In 2014 stellen we in Noordoost Fryslân verband – samen met de nieuwe raad - een nieuwe nota Recreatie en Toerisme op, inclusief een uitvoeringsplan. De uitvoering hiervan moet bijdragen aan het vergroten van de toeristische en recreatieve sector en daarmee zorgen voor een groei van arbeidsplaatsen en bestedingen. Ambitie is om kansrijke lokale initiatieven te ondersteunen (bijvoorbeeld De Spitkeet, ontwikkeling van kanoroutes, recreatieve/educatieve wandelpaden, plannen vanuit de Plaatselijk Belangen etc.).
- Begin 2014 wordt het bestemmingsplan Skûlenboarch-Westkern voor de zandwinning, aanleg ontsluitingsweg en recreatiestrand vastgesteld. Daarna kan

uitvoering worden gegeven aan deze plannen. Belangrijk onderdeel vormt de landschappelijke inpassing in combinatie met de versterking van de padenstructuur in dit gebied.

- Per 1 april 2014 wordt de subsidierelatie met de VVV beëindigd. In 2013 is onderzocht hoe de toeristische informatievoorziening, marketing en promotie het beste ingevuld kan worden in Noordoost Fryslân en welke organisatie(s) dit het beste kunnen uitvoeren. Binnen deze organisatie zal de regiomarketingcampagne "Noordoost Fryslân echt mooi" / Dwaande een plek krijgen.

Duurzame samenleving

- De looptijd van de nota Duorsum yn de Wâlden is tot en met 2013. In de nota krijgen 4 thema's de nadruk: Communicatie, Bouwen en wonen, Duurzame energie en Duurzaam ondernemen. In Netwerk Noordoost verband wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een regionale duurzaamheidsvisie en bijhorend uitvoeringsplan. Hiertoe worden kansrijke doelstellingen geformuleerd en vertaald naar concrete projecten met een meerwaarde voor de regio. Er wordt ingezet op de volgende ontwikkelingslijnen:
 - Duurzame woningbouw
 - Duurzame energie
 - Duurzame mobiliteit
 - Duurzaam ondernemen
- De regionale visie en de bijhorende uitvoeringsagenda worden dit najaar in de ANNO themagroep Ruimte en Infra besproken. In 2014 wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de visie van Netwerk Noordoost.

Ruimtelijke ordening en vergunningverlening

- Ook na 1 juli 2013 mogen bestemmingsplannen niet ouder zijn dan 10 jaar. Actualisering is een continu proces en jaarlijks moeten 2 tot 3 plannen geactualiseerd worden. In 2014 start een nieuwe 'ronde' waarbij actuele thema's als 'minder regels, meer service', de wens voor flexibiliteit met het oog op herstructurering van de woningvoorraad en de veranderingen in winkelbranche (retail 2020) worden betrokken bij de politieke discussie die aan de basis zal staan van een nieuwe generatie bestemmingsplannen.
- De gemeentelijke VTH (vergunning toezicht en handhaving) taken zijn in beweging. Regionalisering middels de vorming van een Regionale Uitvoerings Dienst (de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO), overheveling van provinciale taken naar gemeenten en verdergaande deregulering van wet- en regelgeving zijn ontwikkelingen die de komende jaren een verdere voortgang zullen maken. In het kader van de uitvoering van de raadsnotie "Minder regels meer service" zullen wij in 2014 verdere stappen zetten t.a.v. het dereguleringsproces onder meer door voorstellen te doen over vereenvoudiging van WABO en APV-procedures .
- De FUMO is een uitvoeringsorganisatie waarin de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân gaan samenwerken. Deze uitvoeringsdienst is op 1-1-2014 operationeel. De verwachting is dat de overheveling van taken en formatie budgettair neutraal kan gebeuren.
- Per 1-1-2013 is het gezamenlijke team Toezicht & Handhaving van de gemeente Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen gestart.

Wurkje foar Fryslân (NUON gelden)

- De NUON gelden bieden mogelijkheden om via concrete projecten binnen de thema's wonen, werken, recreëren en duurzaamheid extra impulsen te generen. Er is voor gekozen om een shortlist te presenteren met daarop een project ter realisatie van een glasvezelnetwerk (backbone), een voorstel ter versterking van recreatieve netwerken, de lang gekoesterde wens om het vaarplan 'Doorvaart Achtkarspelen' te realiseren en een project gericht op het toekomstbestendig

maken van de bestaande woningvoorraad. Eind 2013 zal meer duidelijkheid ontstaan over de investeringsagenda 'Wurkje foar Fryslân' waarna – afhankelijk van de uitkomsten - de voorstellen nader kunnen worden uitgewerkt en uitgevoerd (2014 e.v.).

Wat gaat het kosten?

In de kadernota 2014 zijn de volgende voorstellen gedaan die financieel van invloed zijn op programma 5, waarbij een positief bedrag een besparing betekent en een negatief bedrag een uitzetting:

Beleidswijzigingen programma 5	(x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Rente bouwgrondexploitatie	-36	-36	-36	-36
Woonvisie	-25	-25		
Stimulering toerisme	-80			

Bovenstaande beleidswijzigingen zijn verwerkt in de begroting. Het totaaloverzicht voor programma 5 ziet er daarmee als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	-9.427	-4.153	-3.732	-3.506	-3.479	-3.395
Baten	9.133	1.898	2.186	2.187	1.863	5.201
Saldo programma 5 voor resultaatbestemming	-294	-2.254	-1.546	-1.319	-1.616	1.806
Lasten (reservemutaties)	-539	-26	-579	-658	-201	-3.650
Baten (reservemutaties)	883	2.775	362	882	0	0
Saldo programma 5 na resultaatbestemming	50	494	-1.763	-1.095	-1.817	-1.844

In dit saldo zitten de volgende incidentele posten:

Incidentele uitgaven	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Sociaal Economisch Masterplan	50	50	0	0
Regiomarketing	10	0	0	0
Bevordering toerisme	80	0	0	0
Uitvoering woonvisie	25	25	0	0
Toevoegingen reserve winstafdracht grondexploitatie	479	558	0	0
Toevoegingen reserve OFA	0	0	201	3.650
Toevoeging reserve monumenten en aanpak verpaupering	100	100	0	0
Overige salariskosten (ambtsjubilea)	8	0	1	4
Totaal	752	733	202	3.654

Incidentele inkomsten	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Onttrekking reserve OFA	50	50	0	0
Onttrekking reserve regiomarketing	10	0	0	0
Afstoten grondstroken	20	30	50	50
Opbrengsten bouwgrondexploitatie	479	558	201	3.650
Onttrekkingen reserve winstafdracht grondexploitatie	302	832	0	0
Totaal	861	1.470	251	3.700

Het overschot op de incidentele posten in 2015 ontstaat door het opheffen van de reserve winstafdracht grondexploitatie en het overdragen van het saldo naar de algemene reserve.

Programma 6 - Dienstverlening

Portefeuillehouder: G. Gerbrandy

Wat willen we bereiken?

Binnen programma 6 worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd.

KCC

- De burger heeft vertrouwen in onze dienstverlening. We willen ons daarin presenteren met een hoogwaardige dienstverlening waarbij de integrale klantvraag centraal staat. Of het nu balie, telefonie of internet is, de burger moet in staat zijn bij ieder kanaal dezelfde kwaliteit van diensten te vragen.

Informatiebeheer

- Basisgegevens zijn afkomstig uit een bekende bron en de kwaliteit is hierdoor is gegarandeerd.
- toename van de elektronische dienstverlening.
- Betere handhaving, opsporing en fraudebestrijding en administratieve lastenverlichting.

Maatschappelijk effect Bestuur

- Een open en transparante wijze van besturen, gekenmerkt door een grote mate van toegankelijkheid in combinatie met een correcte uitvoering van overheidstaken.

Wat gaan we daar in 2014 voor doen?

KCC

- Onze dienstverlening begint vanuit de vraag van de klant en niet vanuit hetgeen we hem te bieden hebben. Personeel, processen en ICT zullen we daarop inrichten.
- We richten ons meer op digitale dienstverlening. De burger kan kiezen uit een toenemend productenaanbod. Wanneer de burger hiermee niet uit de voeten kan, helpen we daarbij.
- Afspraak is afspraak. De burger mag zien binnen welke termijn hij geholpen wordt. In toenemende mate regisseren we dit klantcontact. Blijven we in gebreke dan zeggen we dat ook.
- Het afhandelingniveau van onze dienstverlening willen we verhogen. Zo min mogelijk doorverbinden, geen herhalingsverkeer, zo veel mogelijk snelbalie en uniformering van digitale postbeantwoording.

Informatiebeheer

- Zorgen voor een verbetering van de kwaliteit, de volledigheid en betrouwbaarheid van de basisgegevens.
- Realiseren van een eenmalige opslag en meervoudig gebruik van basisgegevens voor de dienstverlening en digitalisering.
- Het aansluiten van de basisregistratie Wet Onroerende Zaken op de landelijke voorziening LV-WOZ.
- Het opbouwen en beheren van de Basisregistratie Grootchalige Topografie.
- Invoering basisregistratie Personen door modernisering van het huidige GBA.
- ICT voorzieningen bieden die het veilig en betrouwbaar uitwisselen van informatie met burgers, ondernemers en ketenpartners mogelijk maken.
- Een betrouwbaar en actueel archief te voeren, zowel analoog als digitaal.

Bestuur

- De raad van gedegen informatie voorzien. Met de juiste hoeveelheid informatie is het mogelijk afwegingen te maken en tot gerichte keuzes te komen. Dit zal het besluitvormingsproces bespoedigen.
- Afstemming van de gemeentelijke taken op de krappe financiële middelen. Voor een gezonde gemeentelijke huishouding zullen er keuzes worden gemaakt die leiden tot een solide bedrijfsvoering.
- Verdere realisatie en ontwikkeling van de samenwerking met Tytsjerksteradiel. Het onderzoeksrapport zal de basis zijn voor het bespoedigen van de voortgang en aansturing van het proces.
- Optimale benutting van burgerparticipatie bij gemeentelijke planontwikkeling.
- Nagaan voor welke gemeentelijke taken er voldoende draagvlak is bij de burgers en plaatselijke belangen. Hierbij zo ver mogelijk rekening houden met aangedragen initiatieven. Op deze manier kan er gerekend worden op een optimale inzet van burgers bij de realisatie van de plannen.
- Zorgen voor een breed gedragen eigen verantwoordelijkheid bij alle betrokkenen tijdens de uitvoering van gemeentelijke plannen. Hierbij is het streven op de meest doelmatige en doeltreffende wijze het hoogst mogelijke resultaat te behalen.
- Gelet op de beperkte gemeentelijke middelen nagaan welke taken binnen de dorpen door de burgers zelf kunnen worden gerealiseerd.

Wat gaat het kosten?

In de kadernota 2014 zijn de volgende voorstellen gedaan die financieel van invloed zijn op programma 6, waarbij een positief bedrag een besparing betekent en een negatief bedrag een uitzetting:

Beleidswijzigingen programma 6	(x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Meeropbrengst legestarieven	10	10	10	10
Doorberekening meerkosten in belastingtarieven	55	55	55	55
Bezwaarschriften WOZ	-40	-40	-40	-40
Invorderingskosten	-15	-15	-15	-15
Verkiezingen	-47			
Businesscase BRP	-80			
Informatiebeveiliging	-40	-20	-20	-20

Bovenstaande beleidswijzigingen zijn verwerkt in de begroting.

Het totaaloverzicht voor programma 6 ziet er daarmee als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	-10.065	-10.131	-10.390	-9.740	-9.771	-9.598
Baten	743	616	656	633	578	580
Saldo programma 6 voor resultaatbestemming	-9.322	-9.514	-9.734	-9.107	-9.193	-9.018
Lasten (reservemutaties)	-171	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	864	318	120	121	59	0
Saldo programma 6 na resultaatbestemming	-8.629	-9.196	-9.615	-8.986	-9.134	-9.018

In dit saldo zitten de volgende incidentele posten:

Incidentele uitgaven	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Overige salariskosten (ambtsjubilea)	5	1	5	1
Eenmalige kosten verkiezingen	6	0	0	0
Invoering BRP	80	0	0	0
Eenmalige kosten basisregistraties	50	0	0	0
Eenmalige kosten samenwerking	50	0	0	0
Tijdelijke salariskosten rekenkamer	34	0	0	0
Totaal	225	1	5	1

Incidentele inkomsten	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Huren politie gemeentekantoor	10	10	0	0
Totaal	10	10	0	0

Algemene dekkingsmiddelen

Dit hoofdstuk behandelt de algemene dekkingsmiddelen. Het is geen beleidsprogramma. Wel hoort het bij het programmaplan, aangezien een belangrijk deel van de inkomsten in de begroting tot de algemene dekkingsmiddelen behoren.

Algemene dekkingsmiddelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel. Waar rioolheffing een directe relatie heeft met het 'product' riolering, geldt dit niet voor bijvoorbeeld de algemene uitkering en de OZB. Deze middelen zijn dan ook niet te koppelen aan een programma, waardoor zij onder de algemene dekkingsmiddelen vallen.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

In onze gemeente zijn er drie soorten belastingen die niet gebonden zijn aan producten. Het gaat dan om de onroerende zaakbelasting, de forensenbelasting en de reclamebelasting.

Lokale lasten	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
OZB	4.411	4.717	4.952	5.118	5.288	5.462
Forensenbelasting	5	5	5	5	5	5
Reclamebelasting	48	45	45	45	45	45

De onroerende zaakbelasting wordt geheven over niet-woningen van gebruikers en de eigenaren. Voor woningen wordt de OZB alleen van eigenaren geheven. Jaarlijks worden de woningen en niet-woningen getaxeerd. Er is een wisselwerking tussen waarde en tarieven om een gelijkmatige aanpassing van het belastingniveau te verkrijgen. In 2014 zullen de tarieven voor de OZB met 4,5% toenemen. Conform de kadernota 2014 zullen de hogere invorderingskosten en kosten voor bezwaarschriften in de tarieven worden doorberekend.

De reclamebelasting belast die bedrijven die een openbare aankondiging (reclame-uiting) hebben die zichtbaar is vanaf de openbare weg. In onze gemeente wordt deze belasting alleen geheven over de ondernemers binnen het daartoe aangewezen gebied van het centrum Surhuisterveen. De belasting wordt vervolgens ingezet door middel van de vorming van een Ondernemersfonds ten bate van het centrum van Surhuisterveen. Deze uitgaven worden verantwoord in programma 5, Ontwikkeling.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering heeft betrekking op de algemene middelen die de gemeenten ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

De hierna genoemde inkomsten zijn gebaseerd op de septembercirculaire 2013.

Algemene uitkering	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Rijksbijdrage	27.758	26.698	27.410	25.872	25.875	25.657

In de circulaire zijn alleen de inkomsten over het jaar 2014 positief. Vanaf 2015 worden de maatregelen uit het regeerakkoord in mindering gebracht op de algemene uitkering uit het gemeentefonds en ontvangen wij fors minder aan dekkingsmiddelen.

De decentralisaties voor de WMO, participatie en jeugdzorg gaan 1 januari 2015 in werking. De burger die het nodig heeft zal hierbij de ondersteuning moeten krijgen die aansluit bij zijn persoonlijke situatie en behoeften.

In de septembercirculaire wordt meer zicht gegeven op de verdeling van de budgetten voor de nieuwe WMO. In de juni-circulaire 2014 zullen de budgetten voor de Jeugdzorg bekend worden gemaakt.

Dividend

Doordat wij van een aantal financiële instellingen mede-eigenaar zijn, middels het bezit van aandelen, ontvangen wij hier jaarlijks dividend over.

Het betreft voor de algemene dekkingsmiddelen de aandelen in BNG en Eneco.

Dividend	Bedragen x € 1.000					
	Rek. 2012	Begr. 2013	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Eneco	214	222	200	200	200	200
BNG	101	130	130	130	130	130

Eneco heeft te maken met een herziening van het Methodebesluit. Hierbij worden de maximaal toegestane inkomsten voor de netbeheerders op nieuw vastgesteld. Hiermee worden de energiebedrijven gedwongen tot meer efficiency in de kostenbeheersing om een lastenverlichting voor de burgers en bedrijven te behalen. De gevolgen van het methodebesluit worden verwerkt in de resultaten over het jaar 2014, zodat er in 2015 een substantieel lagere dividenduitkering kan worden verwacht.

Voor de BNG wordt de komende jaren een gelijkblijvende dividend uitkering verwacht.

Saldo financieringsfunctie/rente eigen reserves

Over het saldo van de reserves wordt bespaarde rente berekend. Zoals in de uitgangspunten van de begroting is bepaald, hanteren wij hiervoor een percentage van 2,5%. Dit bedrag wordt als bate toegerekend aan de exploitatie. Daarnaast is de situatie zo dat het bedrag dat wij werkelijk aan rentelasten aan de bank betalen momenteel lager is dan de kapitaallasten die wij berekenen over onze investeringen. Het verschil hiertussen is het saldo van de financieringsfunctie. In de begroting 2014 zijn de volgende bedragen aan saldo financieringsfunctie en rente over de eigen reserves meegenomen:

Financieringsfunctie	Bedragen x € 1.000			
	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Saldo financieringsfunctie	1.255	1.236	1.169	952
Bespaarde rente	488	443	427	406

Overige algemene dekkingsmiddelen

Naast eerder genoemde algemene dekkingsmiddelen zijn er nog een aantal posten, die als dekkingsmiddelen zijn ingezet. Zo bevat de begroting een post voor structureel onvoorzien uitgaven.

Overige algemene dekkingsmiddelen	Bedragen x € 1.000			
	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Totaal budget	1	52	103	154

Incidentele posten

Binnen de algemene dekkingsmiddelen zitten de volgende incidentele posten:

Incidentele uitgaven	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Toevoeging algemene reserve	0	631	0	0
Totaal	0	631	0	0

Incidentele inkomsten	Financieel gevolg (x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Tijdelijke verlaging uitgaven rente	75	50	25	0
Onttrekking algemene reserve dekking incidenteel tekort	0	0	461	0
Totaal	75	50	486	0

PARAGRAFEN

Paragraaf A – Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie en voorstellen over de gemeentelijke belastingen en heffingen en de belastingdruk voor de inwoners van de gemeente. Lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk beleid en vormen een belangrijk onderdeel van de totale inkomsten van de gemeente. Zo belangrijk dat in de programmabegroting deze aparte paragraaf is opgenomen. De nadere uitwerking van deze paragraaf wordt vormgegeven in het Tarievenboek.

Lokale lastenontwikkeling

Eén van de belangrijkste doelstellingen voor de nieuwe raadsperiode is om een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten te realiseren. Dit houdt in dat gemeentelijke heffingen, rechten en leges in principe kostendekkend zijn. Er mag geen verhoging zijn van de lokale lasten die boven de inflatiecorrectie uitgaat. De lokale lasten worden gedefinieerd als de optelsom van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelasting.

Voor 2014 is besloten dat de lokale lasten worden verhoogd met een inflatiecorrectie van 1,5% ten opzichte van 2013. De tarieven van de Omrin zijn verlaagd, deze verlaging is verrekend in het tarief voor de afvalstoffenheffing, deze is gedaald met een percentage van 2,87%. De OZB stijgt met 4,5%. In dit percentage is rekening gehouden met de verhoging van de invorderingskosten en de bezwaarschriften. De rioolheffing stijgt met 3,50%.

Uitgangspunten tarievenbeleid: transparantie en specifieke kostenonderbouwing

De gemeenteraad moet de keuzes kunnen maken over de toerekenbaarheid van kosten naar tarieven. Hiertoe zal de activiteit leidend zijn in de te presenteren opstelling van kosten. In deze opstelling zal de vraag centraal staan of de gemeente deze kosten heeft gemaakt omdat de dienst is gevraagd en verleend. Het is aan de raad om de mate te bepalen waarin deze kosten worden toegerekend naar een tarief dat de burger in rekening wordt gebracht. In dit Tarievenboek zijn inmiddels de tarieven voor rioolheffing, afvalstoffenheffing en bouwleges ondergebracht. De tarieven voor leges Burgerzaken zullen in 2013 nader aan de orde worden gesteld.

Bouwleges

Los van de ontwikkeling van de lokale lasten is er de ontwikkeling van de leges. Voorgenomen wordt om de opbrengst van de bouwleges en de leges vergunningen te verhogen naar 100% kostendekkendheid. Voor 2014 wordt voorgesteld om de tarieven bouwleges met 1,5% te verhogen.

De bouwleges zijn nader uitgewerkt in het Tarievenboek. Dit is in 2013 gedaan met een nieuwe methode van tariefsberekening. De heffingsmaatstaf "hoogte bouwkosten", heeft daarin plaats gemaakt voor de maatstaf "oppervlakte". Duidelijk is dat het legesvrije deel toeneemt. Wat vroeger vergund werd, kan nu worden gemeld of er is vrijstelling voor. Hierdoor worden de niet toerekenbare kosten hoger. Dit zijn met name de kosten van milieu en van handhaving. Door het algemeen maatschappelijke karakter mogen deze kosten niet specifiek naar leges worden toegerekend.

Kosten oninbaarheid

De crisis laat zich ook duidelijk voelen in de toename van de belastingopbrengsten die niet meer kunnen worden geïnd. Waar tot 2013 kon worden volstaan met een raming van € 12.000, hebben we dit budget moeten verhogen naar € 27.000.

Kosten van No Cure No Pay bureaus

In 2013 deden zich twee effecten voor met betrekking tot de vaststelling van de juiste WOZ-waarde. De eerste was positief. De burger koos nadrukkelijk voor een mogelijke telefonische afwikkeling. Dit aantal verdrievoudigde naar bijna 200 personen, die snel antwoord wilden hebben op hun vragen. De tweede was minder positief. Bijna 250 mensen wendden zich tot een "no cure no pay bureau" ter behartiging van hun belangen. De huidige wet- en regelgeving met betrekking tot de OZB brengt met zich mee dat de slagingskans vrij hoog is voor honorering van het bezwaar. Deze ontwikkeling heeft tot gevolg gehad dat de vergoeding voor proceskosten fors is gestegen en dat ook de noodzaak voor specifieke juridische ondersteuning zich in 2013 liet gelden. In 2014 hebben we met beide ontwikkelingen rekening gehouden door het budget te verhogen van € 12.000 naar € 52.000.

Kwijtscheldingen

In onze gemeente komen alle inwoners met een inkomen lager dan of gelijk aan het bijstandsniveau in beginsel in aanmerking voor kwijtschelding van de OZB, de reinigingsheffingen en de rioolheffingen. Voor de overige heffingen kan geen kwijtschelding worden verleend.

Voor 2014 wordt rekening gehouden met een kwijtschelding van in totaal € 275.700

Geraamde inkomsten belastingen en heffingen 2014 ten opzichte van 2013

Onderdeel	2014	2013
OZB	4.952.185	4.716.620
Afvalstoffenheffing	2.709.733	2.733.076
Reinigingsheffingen	120.000	150.000
Rioolheffingen	2.133.380	2.133.380
Forensenbelasting	5.000	4.500
Haven- en opslaggeld	15.000	15.000
Marktgeden	6.600	5.893
Bouwleges	396.666	469.622
Leges overige vergunningen	10.500	10.500
Leges partiële herziening bestemmingsplannen	14.440	14.228
Leges kapvergunningen	2.888	2.845
Leges burgerzaken	422.000	417.000
Totaal	10.788.392	10.593.878

Lokale lastendruk

Lokale lasten 2013: € 707

Lokale lasten 2014: € 718

In 2013 is op basis van monitoring van het instituut Coelo, de lokale lastendruk van de gemeente Achtkarspelen ten opzichte van andere gemeenten in beeld gebracht. Met plaats 223 op de ranglijst heeft de gemeente zich in 2013 nadrukkelijk in de lastenontwikkeling onderscheiden ten opzichte van andere gemeenten. In vijf jaar tijd is de gemeente 50 andere gemeenten voorbij gestreefd. Het stabiele belastingbeleid (een toename van € 50 in 5 jaar tijd) komt ook hierin tot uiting.

Paragraaf B - Weerstandsvermogen

In de gemeentebegroting worden de baten en lasten opgenomen waarvan bekend is dat hier inkomsten en uitgaven tegenover staan. Met eventuele onzekere uitgaven wordt geen rekening gehouden. Zo ontstaat er een reëel beeld van de verplichtingen die de gemeente met zijn beleidskeuzes is aangegaan.

Omdat de kans reëel is dat een aantal onzekerheden wel leiden tot uitgaven, wordt een schatting gemaakt van eventuele onvoorziene zaken. Door een risicoanalyse is vrij nauwkeurig in beeld gebracht op welke onderdelen de gemeente risico's kan verwachten. Kleinere bedragen onder de € 50.000 worden niet in de risicoparagraaf opgenomen. Verder worden alleen risico's in beeld gebracht die kunnen ontstaan door externe factoren. Op interne beleidsterreinen kan de gemeente door prioritering in het uitvoeringsprogramma eventuele risico's uit sluiten.

Vervolgens moeten de eventuele financiële gevolgen in beeld worden gebracht met de geschatte kans dat het risico zal voorkomen. Zo ontstaat er een totaal beeld van de te lopen risico's. Voor deze risico's wordt een deel van onze algemene reserve afgezonderd. Dit deel wordt gebruikt als weerstandsvermogen om onzekere risico's op te kunnen vangen.

Er moet een nauwkeurige schatting worden gemaakt van de omvang van het weerstandsvermogen. Met een omvangrijk weerstandsvermogen is het mogelijk de risico's die een gemeente loopt op te vangen. Dit is echter alleen mogelijk wanneer de gemeente beschikt over een reservepositie waar vrij over kan worden beschikt.

Risico's

In deze paragraaf noemen we alleen die risico's waarvoor weerstandsvermogen moet worden aangehouden. De gedane risicoanalyse heeft veel risico's aan het licht gebracht, maar veel daarvan worden al afgedekt via verzekeringen, interne beheersmaatregelen, reserves of voorzieningen of de reguliere planning & control-cyclus.

Omschrijving risico's	Kans van optreden	Financieel gevolg (x € 1.000)	Benodigd weerstandsvermogen (x € 1.000)
In de paragraaf verbonden partijen staan organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Doordat deze organisaties wat verder van de gemeente af staan en de bestuurlijke invloed kleiner is dan bij onze eigen organisatie lopen we hier risico. Een goed voorbeeld is Caparis, die elders in deze paragraaf afzonderlijk wordt genoemd. Maar ook bij andere partijen kunnen dergelijke financiële risico's ontstaan die grote gevolgen kunnen hebben. Verder heeft de gemeente te maken met gesubsidieerde instellingen, zoals de muziekschool en bibliotheekwerk waar ook de nodige risico's kunnen worden gelopen. In de afgelopen jaren, waarin de gemeente heeft moeten bezuinigen, zijn ook deze instellingen geconfronteerd met lagere inkomsten, soms zelfs met 100%. Vooral in dit laatste geval lopen we het risico dat claims van de betrokken instellingen kunnen leiden tot financiële nadelen voor onze gemeente.			
Gemeenschappelijke regelingen, gesubsidieerde instellingen.	25%	2.000	500
In de kadernota 2014 zijn voor het verwachte negatieve resultaat 2014 van Caparis aanvullende budgetten opgevoerd. Daarnaast zijn er nog een aantal risico's. In 2014 betreft het risico vooral het bedrijfsresultaat van Caparis NV. Vergeleken met 2013 is de bijdrage in het bedrijfsresultaat laag ingeschat en daarnaast speelt nog steeds de kwestie van het eventueel verplicht moeten afwaarderen door Caparis NV van de huidige boekwaarde van hun gebouwen. Deze kans is aanwezig als er sprake is of komt van leegstand. Hoewel Caparis inzet op transformatie en het beperken van de verliezen, is de kans reëel dat dit in 2014 nog niet tot belangrijke resultaten leidt. Door de grote onzekerheden is het			

Omschrijving risico's	Kans van optreden	Financieel gevolg (x € 1.000)	Benodigd weerstandsvermogen (x € 1.000)
<p>verstandig om rekening te houden met de kans dat de gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort 2014 (= subsidieresultaat GR en bedrijfsresultaat NV) groter wordt dan verwacht. Daarnaast betekent afwaarderen een forse eenmalige druk op het bedrijfsresultaat.</p> <p>In mindere mate is het sluiten van het sociaal akkoord, inclusief het uitstellen van de invoering van de Participatiewet tot 1 januari 2015, een risico voor 2014.</p>			
Sociale werkvoorziening	80%	500	400
<p>Doordat de economische crisis voortduurt en de werkloosheid de komende jaren nog blijft stijgen, is er een groot risico dat de rijksbijdrage voor het bekostigen van de uitkeringen niet toereikend is voor dekking van de uitkeringslasten. De stand van de egaliseringsreserve Inkomensvoorziening is op dit moment nihil.</p> <p>Het tekort over 2014 en 2015 wordt voorlopig geschat op ca. € 1.830.000, dit na verrekening IAU. Een deel daarvan - € 630.000 - wordt bekostigd door een onttrekking aan de reserve inkomensvoorziening (na vulling vanuit de algemene reserve in 2013). Het is de intentie het resterende tekort 2014 en 2015 van € 1.200.000 te bekostigen uit het oorspronkelijke positieve saldo Inkomensvoorziening 2012, dat op verzoek van de accountant op de balans is gezet vanwege een mogelijke terugbetalingsverplichting. Uit overleg met de accountant medio 2013 maakt het college op dat de mogelijkheid reëel is dat we in 2014 deze verplichting van € 1.200.000 kunnen laten vrijvallen. Definitieve instemming is er echter nog niet.</p> <p>Natuurlijk is het risico aanwezig dat wat nu gedacht wordt niet bewaarheid wordt, zodat de noodzakelijke dekking niet uit deze bron gewonnen kan worden. In dat geval moet er een beroep worden gedaan op het weerstandsvermogen.</p>			
Inkomensvoorziening	30%	1.200	360
<p>In de septembercirculaire 2013 heeft de regering de voorgenomen landelijke bezuiniging per 2014 op Hulp bij het Huishouden (HH) teruggedraaid. Dat laat niet onverlet dat gemeenten risico's blijven lopen voor wat betreft tariefstijgingen en een hoger aantal toekenningen. Daarnaast lopen we structureel risico als het gaat om woningaanpassingen. Het aantal aanpassingen en de gemiddelde kosten zijn de afgelopen jaren gestaag opgelopen, en de ruimte om dit binnen het budget op te vangen is niet altijd aanwezig.</p>			
Wmo	65%	900	585
<p>Op het gebied van de bouwgrondexploitatie speelt de aanzienlijk teruggelopen vraag van de markt. Hierdoor loopt de looptijd van complexen, en daarmee de rentelast over het al geïnvesteerde kapitaal, verder op.</p> <p>Voor het dekken van de extra kapitaallasten die ontstaan doordat complexen later verkocht worden, moeten middelen worden vrijgemaakt in het weerstandsvermogen. Het gaat hier om € 300.000 voor een periode van vier jaar. Na 4 jaar is de structurele dekking van gemeentelijke uitgaven door winstuitnames uit de bouwgrondexploitatie tot een minimum afgebouwd, door middel van de al functionerende egaliseringsreserve.</p>			
Kapitaallasten bouwgrondexploitatie	25%	300	75
<p>Gemeenten in Nederland hebben de hoogste rating voor kredietwaardigheid. Zij kunnen daardoor goedkoper geld lenen bij de banken dan private ondernemingen. Om partijen die een bijdrage leveren aan de publieke taak, zoals woningbouwcorporaties en sportverenigingen, hiervan mee te laten profiteren, hebben wij een aantal leningen aangetrokken en deze direct doorgeleend aan de betreffende partij. Later hebben we een andere constructie gehanteerd, waarbij we niet leningen doorlenen, maar waarbij we direct garant staan. Gevolg is wel dat wij hierdoor het risico lopen dat wanneer de derde partij failliet gaat, de gemeente de betalingsverplichting op zich moet nemen.</p> <p>De risico's zijn weliswaar klein, aangezien garanties alleen verstrekt worden wanneer zij niet bij derden kunnen worden ondergebracht, maar wanneer het risico zich voordoet, zijn de gevolgen aanzienlijk.</p> <p>Wanneer dit risico zich voordoet, kunnen we hiermee het eerste jaar de gevolgen afdekken. De structurele gevolgen worden vervolgens via de eerstvolgende kadernota af</p>			

Omschrijving risico's	Kans van optreden	Financieel gevolg (x € 1.000)	Benodigd weerstandsvermogen (x € 1.000)
door middel van een begrotingswijziging meegenomen.			
Gegarandeerde geldleningen	1%	28.231	282
In de begroting hebben wij nog geen rekening gehouden met de kortingen op de algemene uitkering voor de nog door te voeren decentralisaties van taken van het rijk naar de gemeenten. In het najaar van 2013 worden de netto budgetten voor de nieuwe WMO bekend gemaakt. In de meicirculaire 2014 wordt op basis van de objectieve verdeling de netto budgetten voor de Jeugdzorg inzichtelijk gemaakt. Naar verwachting betreft het taakstellingen tussen de 9 en 28 miljard, verdeeld over 5 jaar. Dit kan inhouden dat we vanaf 2015 al € 1,4 miljoen minder kunnen krijgen. Het uitgangspunt bij de decentralisaties is dat we financieel gezien binnen de beschikbare middelen blijven. Er is echter een risico dat dit niet lukt.			
Decentralisaties	50%	1.400	700
Voor de gevolgen van brand zijn wij uiteraard verzekerd. Mocht het gemeentehuis, een sporthal of een schoolgebouw in vlammen opgaan, dan krijgen wij de kosten hiervan vergoed. Echter, de kosten om de activiteiten voort te zetten die in het gebouw plaatsvonden, zoals tijdelijke huisvesting, verhuizingkosten, etc., krijgen wij niet vergoed. Als een dergelijke ramp zich voordoet, zou dit daarmee alsnog een gat in de begroting schieten. De kans dat dit zich voor doet is klein, maar de gevolgen zijn des te groter. Er moeten dus altijd voldoende middelen beschikbaar zijn hiervoor, daarom reserveren we ruimte in ons weerstandsvermogen.			
Brand accommodaties	7%	2.000	140
Per 1 januari 2014 wordt het Methodebesluit Tariefregulering Netbeheerders voor energieleveranciers herzien. Dit heeft gevolgen voor de maximale toegestane inkomsten voor de netbeheerders. Het methodebesluit moet een lastenverlichting opleveren voor burgers en bedrijven. De gemeente is aandeelhouder van Eneco. De aanpassing van het methodebesluit kan gevolgen hebben voor de dividenduitkering. De gevolgen worden in de resultaatperiode 2014 doorberekend met een mogelijke substantieel lagere dividenduitkering in 2015.			
Dividendverlaging Eneco	50%	200	100
De regionalisering van de brandweer naar de veiligheidsregio per 1 januari 2014 heeft nadelige financiële gevolgen voor de gemeente. Het is inmiddels bekend dat de vrijwilligers en het materieel overgaan naar de veiligheidsregio. Ook zijn er plannen de brandweerkazernes over te brengen. Voor onze gemeente heeft dit betrekking op de kazerne in Drogeham. In de nieuwe situatie worden de kosten van de brandweer door de veiligheidsregio aan de gemeenten in rekening gebracht op basis van de verdeelsleutel Openbare Orde en Veiligheid conform de uitkering uit het gemeentefonds. Deze gekozen verdeling is nadelig voor de gemeente, omdat wij mee moeten betalen voor dure investeringen in de andere gemeenten.			
Regionalisering brandweer	80%	100	80
Een risicoanalyse blijft een verwachting van hetgeen we denken dat gaat gebeuren op basis van de huidige beschikbare informatie. De kans is dan ook reëel dat zich in 2014 bepaalde gebeurtenissen voordoen die wij vooraf niet hebben kunnen schatten. We stellen voor om dergelijke risico's ten laste te brengen van het weerstandsvermogen. Het betreft hier dan risico's die beperkt door de gemeente beïnvloedbaar zijn en waarvan het financiële gevolg groter is dan € 50.000.			
Overige onvoorziene risico's	50%	2.000	1.000

Uit dit overzicht is op te maken dat als alle risico's zich voordoen we minimaal € 38,8 miljoen aan weerstandsvermogen zouden moeten hebben. De kans is echter nihil dat alle risico's zich in hetzelfde jaar voor doen. Daarom geven we met een percentage de kans aan dat een bepaald risico zich voordoet. Door dit percentage te vermenigvuldigen met het uiteindelijke financiële gevolg ontstaat het benodigde weerstandsvermogen.

Voor 2014 komen we daarmee uit op een totaal benodigd weerstandsvermogen van € 4,2 miljoen.

Weerstandsvermogen

In vergelijking met de ingeschatte risico's moeten we nagaan wat er werkelijk aan weerstandsvermogen beschikbaar is. Bij het weerstandsvermogen gaan we uit van incidentele dekking. Mocht een risico zich voordoen en een structureel karakter hebben, vangen we de gevolgen eerst eenmalig op via het incidentele weerstandsvermogen. Vervolgens zoeken we via de kadernota een structurele oplossing.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de algemene reserve en de reserve weerstandsvermogen. Deze reserve is in het leven geroepen om financiële tegenvallers die voortvloeien uit de risico's die genoemd zijn in de paragraaf weerstandsvermogen op te kunnen vangen.

Kanttekening hierbij is dat het beeld van het vermogen wordt vertekend door de stille reserves. Het gaat hier om de activa waarvan de werkelijke waarde hoger is dan de boekwaarde zoals de aandelen Eneco en de gemeentegebouwen. De werkelijke waarde van de stille reserve is moeilijk te bepalen, en wordt dan ook niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Daarnaast bevat het saldo van de begroting een incidenteel saldo en een structureel saldo. Deze verschillende vormen saldi worden ook gebruikt voor de verschillende vormen van weerstandsvermogen.

In tabelvorm ziet dit er als volgt uit:

Incidenteel weerstandsvermogen	(x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Algemene reserve	2.877	2.877	3.508	3.047
Reserve weerstandsvermogen	4.869	4.869	4.869	4.869
Incidenteel saldo van de begroting	0	162	0	42
Totaal incidenteel weerstandsvermogen	7.746	7.908	8.377	7.958

Hoe hoger het weerstandsvermogen is ten opzichte van de verwachte risico's, des te meer zekerheid kan er worden geboden. Hierbij delen we het beschikbare weerstandsvermogen voor 2014 door het totaal verwachte benodigde bedrag aan weerstandsvermogen. Wanneer de uitkomst van deze som meer dan 1,0 bedraagt, is het weerstandsvermogen vermoedelijk voldoende om de gevolgen van risico's op te kunnen vangen. Wanneer de uitkomst meer dan 2,0 bedraagt is de risicodekking ruimschoots aanwezig.

In dit geval is de ratio 1,84 in 2014 en loopt op tot 1,89 in 2017. Hiermee lijkt het weerstandsvermogen voldoende bestand om eventueel optredende risico's op te kunnen vangen.

Paragraaf C – Onderhoud kapitaalgoederen

Met de kosten van onderhoud van kapitaalgoederen is vaak een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze onderhoudskosten zijn terug te vinden in meerdere programma's. Om een volledig beeld van alle onderhoudskosten aan kapitaalgoederen te verkrijgen is in deze paragraaf een dwarsdoorsnede van de gehele begroting gemaakt. Hierdoor ontstaat een helder en compleet beeld, dat van belang is voor een goed inzicht in de financiële positie. De kapitaalgoederen zijn opgesplitst in wegen (w.o. bruggen), riolering, water, groen (w.o. speelruimte) en gebouwen.

De gemeente wil op duurzame wijze de aanwezige infrastructurele voorzieningen in stand houden. Het gaat hierbij zowel om bovengrondse voorzieningen als om ondergrondse. Het onderhoud moet ertoe leiden dat de gebouwen en infrastructurele voorzieningen voldoen aan de functionaliteitseisen die hieraan gesteld zijn en worden. Sleutelwoorden zijn: veilig, schoon en heel, tegen zo laag mogelijke kosten.

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit betekent ook dat zij, wanneer hierin iets gebeurt, moet kunnen aantonen dat zij alles heeft gedaan dat in haar vermogen lag om het gevaar te voorkomen. Dit geldt voor alle aspecten van de openbare ruimte en speelt vooral wanneer het vermoeden bestaat dat de gemeente in haar onderhoudstaak is tekort geschoten.

Beleidskader

Wegen

Het beleidskader voor het kapitaalgoed wegen is de laatste jaren een belangrijk bespreekpunt geweest. De gemeenteraad heeft ervoor gekozen (25 november 2010) dat alle wegen binnen de gemeente het kwaliteitsniveau basis dienen te hebben. Er is dus duidelijk niet gekozen voor een gedifferentieerd kwaliteitsniveau. Daarnaast is er gekozen om het aanwezige achterstallig wegenonderhoud gefaseerd in te lopen. In eerste instantie in 10 jaar gerekend vanaf 2010, wat later aangepast is naar een temporisering in 15 jaar. De hiervoor benodigde financiële middelen zijn middels het genoemde raadsbesluit beschikbaar gesteld en opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierbij is sprake van een jaarlijks structureel bedrag om het basisniveau te behouden en een jaarlijks bedrag voor het wegwerken van de aanwezige achterstand in wegenonderhoud.

De basis voor goed wegbeheer ligt bij een adequaat wegbeheersysteem.

Beheerpakketten geven ons inzicht in de soort, de hoeveelheid en de kwaliteit van het wegennet, zoals de onderhoudsbehoefte op korte en lange termijn en integrale managementinformatie die nodig zijn voor besluitvorming.

De kwaliteit van de wegen wordt elk jaar beoordeeld en geïnspecteerd. Hierbij worden eventuele schadebeelden beschreven. Deze inspectiecijfers worden in het beheerpakket ingevoerd en leiden al dan niet tot een te plegen onderhoudsmaatregel in een bepaald planjaar. De combinatie van een eenheidsprijs per m² voor de onderhoudsmaatregel met de oppervlakte van het betreffende wegvak leidt tot een benodigd budget.

In de notitie "Vooruitblik en review 2011–2015 (wegbeheer Gemeente Achtkarspelen)" is een meerjarenplanning opgenomen voor zowel het groot wegenonderhoud als rioolvervanging, dit inclusief een vertaling op een geografische ondergrond. Bij de Programmabegroting 2012-2015 heeft de gemeenteraad besloten per 2013 € 100.000 te bezuinigen op wegenonderhoud, waarbij met de raad is afgesproken om over de wijze van invulling van deze bezuinigingstaakstelling nadere voorstellen te doen. Op basis van voornoemde notitie als toetsingskader, heeft het college de gemeenteraad voorgesteld om deze bezuiniging, en een extra € 60.000 aan bezuiniging, door te voeren. Dit mede doordat, vooral door de economische malaise in de bouw, bij aanbesteding veelal meevallers in de prijsvorming worden geïncasseerd. De verwachting is, weliswaar met het nodige voorbehoud, dat deze situatie nog enige tijd voortduurt.

Concreet zijn in de begroting 2014 voor groot wegenonderhoud de volgende posten opgenomen:

Groot wegenonderhoud niet levensduur verlengend	€ 298.574
Inhaalslag groot wegenonderhoud niet levensduur verlengend	€ 116.000
Groot wegenonderhoud levensduur verlengend, RAWEB 2014	€ 699.000
Inhaalslag groot wegenonderhoud levensduur verlengend	€ 148.615

Dit is een totaal van € 1.262.189. Hiervan wordt het wegenonderhoud niet levensduur verlengend meegenomen in de exploitatie. De onderste twee posten, levensduur verlengend wegenonderhoud, zijn investeringskredieten. Deze posten komen een jaar na afronding van de laatste werkzaamheden van de investering terug in de exploitatie als kapitaallasten. De kapitaallasten staan nu twee jaar na het investeringskrediet in de meerjarenbegroting.

Waterbouwkundige werken

De gemeente heeft niet een beheerplan voor waterbouwkundige werken, omdat in de gemeente weinig waterbouwkundige werken zijn en het benodigde onderhoud hiervoor relatief laag is. De benodigde inspanning om een goed beeld te krijgen van de onderhoudstoestand staat in onze beleving niet in verhouding tot de te maken kosten voor onderhoud. Het is veel efficiënter om een bepaald percentage van de investeringswaarde van de waterbouwkundige werken per jaar te reserveren voor onderhoud. Eventuele gebreken en noodzakelijk onderhoud wordt door de medewerkers van de afdeling Beheer signaleerd. Verder is het niet altijd mogelijk om de onderhoudstoestand goed te bepalen; denk hierbij aan duikers die grotendeels of volledig onder water liggen.

Actueel is het feit dat het Wetterskip Fryslân het beheer en onderhoud van een aantal duikers en bruggen wil overdragen aan de aanliggende eigenaren. Dit kunnen particulieren zijn maar in veel gevallen betreft dit ook de gemeente. Dit nieuwe beleid van het Wetterskip is gepubliceerd en als gemeente Achtkarspelen hebben wij, tezamen met Tytsjerksteradiel, hiertegen een zienswijze ingediend aangezien er geen financiële compensatie tegenover staat. Dit punt is door het Wetterskip terzijde gelegd, waardoor alleen nog maar bezwaar ingediend kan worden. Pro forma is dat inmiddels gedaan. Het Wetterskip heeft alsnog het initiatief genomen om te kijken of er een oplossing mogelijk is. Dit wordt vervolgd.

Riolering

Gemeenten moeten op grond van de Wet milieubeheer beschikken over een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De gemeenteraad stelt daartoe telkens voor een daarbij te bepalen periode een dergelijk plan vast. Op 3 februari 2011 heeft de gemeenteraad het (v)GRP 2010-2014 vastgesteld. In het plan is aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan de van oudsher geldende zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater. Daarbij is ook een tijdstip aangeduid waarop/waarbinnen onderhoud/vervangning van voorzieningen moet plaatsvinden. De bijbehorende beheercyclus wordt ingevuld middels een kostendekkingsplan en het beschikbaar stellen van deze gelden via de kadernota('s).

Daarbij heeft het (v)GRP, voor wat betreft de nieuwe watertaken, een onderzoeks-karakter. In de komende planperiode wordt onderzocht welke beleidsmaatregelen en acties concreet nodig zijn om de nieuwe zorgplichten in te vullen. Vervolgens worden deze aan de raad voorgelegd. Een ander speerpunt in dit GRP is het voorkomen van wateroverlast en het inspelen op toekomstige klimaatontwikkelingen. Hiervoor is een regenwaterstructuurplan opgesteld waarin een drietal varianten is uitgewerkt. De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van het (v)GRP 2010-2014 gekozen voor de variant wenselijk.

Voor de onderbouwing van de maatregelen die genoemd worden in het GRP wordt gebruik gemaakt van een rioolbeheersysteem. Hierin worden de areaalgegevens van de riolering bijgehouden. Daarnaast geeft het beheersysteem inzicht in de kwaliteit van de riolering en de daarbij behorende onderhoudsbehoefte op korte en langere termijn.

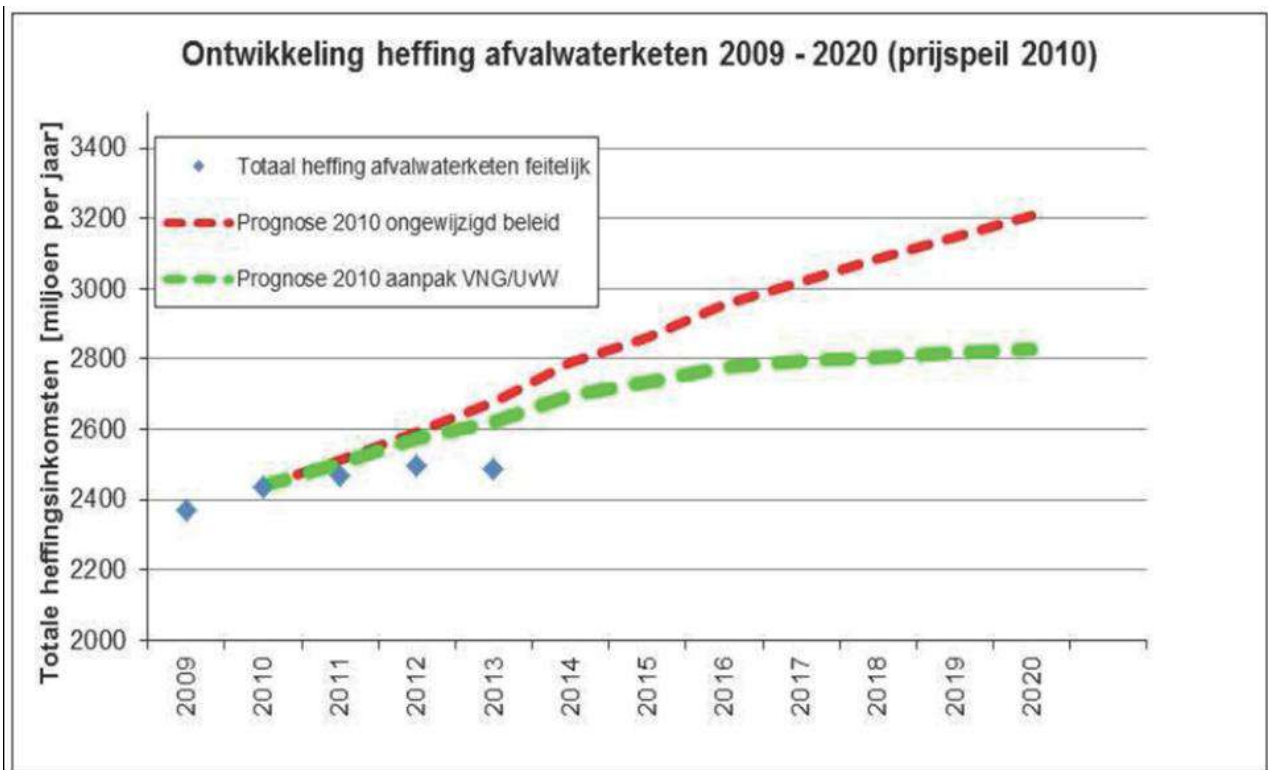
Water

Het gemeentelijk waterplan, in 2009 vastgesteld, geeft inzicht in verantwoordelijkheden en bevordert de regionale samenwerking en integrale benadering van de waterketen. Ook is een watervisie opgenomen die richtinggevend is voor de beleidsontwikkeling van de komende jaren tot 2030 voor de thema's veiligheid, voldoende water, schoon water, afvalwater en zuivering, beheer en onderhoud, gebruik en beleving en samenwerking en organisatie.

VNG, UvW, IPO, VeWin en Rijk hebben met het ondertekenen van het Nationaal Bestuursakkoord Water de ambitie uitgesproken om in gezamenlijkheid de kosten in de waterketen voor de inwoners van Nederland te beperken. Ook de Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân, Vitens en provincie Fryslân hebben deze gezamenlijke ambitie onderschreven. Hiervoor hebben de portefeuillehouders Water in 2010 een handtekening onder het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) gezet.

Eén van de doelstellingen in dit akkoord is het bevorderen van samenwerking in de waterketen. Dit richt zich op verschillende thema's binnen de waterketen. In 2011 zijn verschillende themagroepen hiermee gestart. Parallel hieraan start het Wetterskip met optimalisatiestudies binnen zuiveringskringen. Binnen zo'n studie wordt gezocht naar optimalisaties en mogelijke kostenbesparingen binnen een zuiveringskring. Daarnaast wordt ook het thema duurzaamheid hierin meegenomen.

De opgave die vóór ligt is om de kosten in de afvalwaterketen te beperken, met als resultaat een gematigde lastenontwikkeling (riool- en zuiveringsheffing) voor de burger. Dat is waar het Bestuursakkoord Waterketen over gaat. Sinds het ondertekenen van het FBWK is deze opgave om de kosten in de waterketen te beperken nader uitgewerkt tot een bedrag dat oploopt tot € 12 miljoen (minder meerkosten) per jaar voor alle waterketenpartijen in Fryslân gezamenlijk, te realiseren vanaf 2020. De portefeuillehouders Water hebben afgesproken om zich hier met een inspanningsverplichting aan te committeren.

Groen

Basis voor groenonderhoud in het buitengebied Achtkarspelen is het landschapsbeheerplan. Dit plan is bedoeld als beleidskader waaraan ontwikkelingen in het landschap kunnen worden getoetst. Het groenstructuurplan bevat de visie van het openbaar groen in de gemeente.

In dit plan wordt de kwaliteit en duurzaamheid van het openbaar groen op hoofdlijnen uitgewerkt. Voor het groenonderhoud wordt gewerkt met een groenbeheerplan. Hierdoor heeft de gemeente, zowel in de planfase als in de beheerfase, inzicht in de kosten van het beheer en onderhoud van het openbare groen. Aan de hand van deze informatie worden de jaarlijkse onderhoudsbudgetten vastgesteld. Het onderhoud van de plantsoenen en de siergazons wordt aan het werkvoorzieningschap Caparis uitbesteed. Naast het resultaat van deze werkzaamheden telt ook het sociaal maatschappelijk belang van het werkvoorzieningschap.

Er komen belangrijke maatschappelijke veranderingen in het sociaal domein op de gemeente af, waaronder veranderingen in de Wsw. Ook door bezuinigingen komt de groenvoorziening onder druk te staan. Door ervaring op te doen met alternatieve vormen van groenonderhoud kan beter geanticipeerd worden op veranderingen. Om die reden loopt in 2013 een proef om de groenvoorziening van één dorp uit te besteden aan een commercieel hoveniersbedrijf. Met de resultaten van de proef kunnen we toekomstige problemen en uitdagingen (financiële en technische) beter inschatten en beter adviseren over de realisatie van geplande bezuinigingstaakstellingen.

In het onlangs gehouden rekenkameronderzoek wordt de aanbeveling gedaan om een evaluatie over de algemene kwaliteit van het groenbeheer in relatie tot de daarmee verbonden kosten te houden.

Speelruimte

Achtkarspelen heeft een speelruimteplan vastgesteld. Het speelruimteplan bevat het beleid omtrent planning, aanleg en behoud van buitenspeelruimte voor kinderen. Om aan de wettelijke onderhoudstaak te kunnen voldoen beoordelen inspecteurs de speelplaatsen ter plaatse aan de hand van de eisen die in het Attractiebesluit zijn gesteld en redigeren logboeken en inspectiegegevens.

Voor het vervangen van de speeltoestellen wordt jaarlijks een bedrag gereserveerd in een vervangingsfonds. In het kader van bezuinigingen is besloten om geen nieuwe speelterreinen meer aan te leggen en alleen de bestaande speelterreinen in stand te houden. Daarnaast zijn de afschrijvingstermijnen van de speelterreinen wat verlengd. Op basis van de aanwezige speelterreinen in de gemeente is een meerjaren vervangingsplanning gemaakt voor de speelterreinen. De reserve die hiervoor beschikbaar is en de jaarlijkse voeding hiervan is voldoende om deze vervangingsplanning uit te kunnen voeren.

Gebouwen

Er is een actuele onderhoudsplanning voor gemeentelijke (openbare) gebouwen. Hierdoor hebben we een goed beeld van de staat van onderhoud van deze gebouwen. Voor een gedeelte van de gemeentelijke gebouwen gebeurt dit via een door de raad vastgesteld IHP voor bijvoorbeeld binnensportaccommodaties, welzijnsaccommodaties en schoolgebouwen. Voor de overige gemeentelijke gebouwen, waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zijn inventarisaties en inspecties uitgevoerd. Op basis van de ingevoerde inspectiegegevens zijn meerjaren onderhoudsplanningen opgesteld (MOP's). Deze overzichten bieden een inzicht in de te verwachten onderhoudswerkzaamheden met bijbehorende benodigde budgetten voor de komende jaren. De beschikbaar gestelde budgetten zijn voldoende om het noodzakelijke onderhoud te kunnen uitvoeren.

Totale onderhoudskosten per soort kapitaalgoed

Onderstaande tabel toont per soort kapitaalgoed het saldo van de bedragen voor onderhoud in het begrotingsjaar 2014, en ter vergelijking die van de twee jaren daarvoor.

Kapitaalgoed	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Wegen (functie 210)	4.366.000	4.962.000	4.226.000
Riolering (functie 722)	1.814.000	2.283.000	2.137.000
Water (functie 221)	26.000	52.000	25.000
Groen (product 4103)	1.459.000	1.504.000	1.459.000
Speelruimte (functie 580)	129.000	94.000	117.000
Gebouwen(diverse producten)	658.000	712.000	737.000
Totaal	8.452.000	9.607.000	8.703.000

Paragraaf D – Financiering

Bij financiering gaat het erom dat steeds tijdig de financiële middelen aanwezig zijn om de uitgaven die uit de gemeentelijke activiteiten voortvloeien te kunnen doen. In deze paragraaf zijn de belangrijkste aspecten die samenhangen met financiering nader toegelicht.

Treasurybeleid

De gemeenteraad heeft het gemeentelijk treasurybeleid vastgelegd door middel van het treasurystatuut. In het treasurystatuut zijn onder andere de verantwoordelijkheden ten aanzien van de treasuryfunctie, de uitvoering hiervan en het risicobeheer opgenomen. De regels in dit statuut bepalen daarmee de manier waarop de treasuryfunctie vorm krijgt. We actualiseren in 2014 het treasurystatuut en uniformeren het zoveel mogelijk met het statuut van de gemeente Tytsjerksteradiel.

Schatkistbankieren

In het begrotingakkoord 2013 is afgesproken dat alle provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hun tegoeden aanhouden in de Nederlandse schatkist. Dit zogenaamde "schatkistbankieren" heeft een verlagend effect op de Nederlandse EMU-schuld. De EMU schuld is immers de uitstaande schuld van de gehele overheid aan partijen buiten de overheid. Doordat de onderlinge schuldverhoudingen tussen overheidslagen tegen elkaar weggestreept worden, daalt de totale EMU-schuld.

Alhoewel de rijksoverheid voor het aanhouden van tegoeden in de schatkist een marktconforme vergoeding geeft, heerst algemeen de opvatting dat deze lager is dan wat gemeenten nu voor tijdelijke uitzettingen ontvangen. Hoe dit in de praktijk uitpakt moet blijken. Op voorhand kunnen we stellen dat de effecten voor Achtkarspelen waarschijnlijk nihil zijn, omdat de gemeente eerder tekorten dan tegoeden op de lopende rekening heeft.

Renterisico

Grote schommelingen in de stand van de rente voor financieringen kunnen een negatieve invloed hebben op de totale rente die de gemeente betaalt voor opgenomen krediet. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm beperken dit risico.

Kasgeldlimiet

Om tijdelijke tekorten op de lopende rekening aan te vullen trekt de gemeente kortlopende geldleningen aan. Dit mag tot aan een bepaald maximum, de kasgeldlimiet. Deze limiet beperkt dus het renterisico op financieringen voor de korte termijn.

Berekening kasgeldlimiet (x € 1 miljoen)	2013	2014
Begrotingstotaal per 1 januari	59,5	63
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	5,1	5,4

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2014 maximaal € 5,4 miljoen aan kortlopende geldleningen aan mag trekken. Wettelijk is bepaald dat indien de kasgeldlimiet langer dan twee kwartalen achtereen wordt overschreden de gemeente bij de toezichthouder moet aangeven hoe de gemeente in de toekomst wel weer aan de kasgeldlimiet kan voldoen. Dit willen we voorkomen door tijdig kortlopende financieringen om te zetten in een langlopende geldlening.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op financieringen voor de lange termijn. Deze norm bepaalt dat het totaal van de aflossingen en het bedrag waarop een renteherziening van toepassing is in ieder jaar niet meer mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor 2014 en de jaren daarna weergegeven.

Berekening renterisiconorm (x € 1 miljoen)	2014	2015	2016	2017
Begrotingstotaal per 1 januari	63	62	62	62
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	12,8	12,6	12,4	12,4
Renterisico op de vaste schuld per 1 januari	5,1	4,2	3,3	3,2
Ruimte onder renterisiconorm	7,7	8,4	9,1	9,2

Uit de tabel blijkt dat de gemeente de komende jaren met het renterisico op de vaste schuld ruim onder de norm blijft. Voortzetting van het huidige beleid bij het aantrekken van langlopende leningen (gespreide aflossingsverplichtingen in de tijd) zorgt ervoor dat ook in de toekomst aan deze norm wordt voldaan.

Kredietrisico

Kredietrisico vloeit voort uit de post debiteuren, dat wil zeggen vorderingen, uitzettingen in het kader van de publieke taak en verstrekte garanties. In het treasury statuut zijn eisen gesteld om dit risico zoveel mogelijk te beperken.

De tabel hieronder geeft een overzicht van verstrekte leningen in het kader van de publieke taak:

Verstrekte leningen (x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2014	Nieuwe verstrekking	Aflossing	Stand 31-12-2014
Leningen				
WoonFriesland	8,0	0,0	1,5	6,5
Overige langlopende leningen	1,4	0,2	0,0	1,6
Totaal	9,4	0,2	1,5	8,1

Het risico op geldleningen aan de instellingen voor woningbouw is, ondanks het grote volume, gering vanwege hun financiële soliditeit en het feit dat de gemeente enkele specifieke zekerheidsrechten heeft. Dit geldt eveneens voor het risico op de directe en indirecte garanties ten behoeve van deze instellingen. Ook voor de overige langlopende leningen geldt dat het risico gering is, dan wel via de vorming van voorzieningen afgedekt zijn. De onder deze post opgenomen nieuwe verstrekking heeft betrekking op leningen in het kader van duurzaamheid.

Rentevisie en financieringsbehoefte

De ontwikkeling van de financieringspositie bepaalt hoeveel de gemeente moet lenen en dus hoe de toekomstige leningenportefeuille (vreemd vermogen) eruit ziet. Uiteraard is het zaak deze leningen tegen zo gunstig mogelijke rentetarieven aan te trekken.

Vanaf het eind van 2011 zijn de tarieven voor kortlopende geldleningen flink gedaald van bijna 1,5% naar 0,1%. Nu al bijna een jaar lang bevinden de tarieven zich op dit lage niveau. Dit maakt dat het aantrekken van kortlopende geldleningen om te voorzien in de financieringsbehoefte bijzonder voordelig is.

Het tarief voor vaste geldleningen met een looptijd van 10 jaar en een lineaire aflossing kende in het tweede kwartaal van 2011 een piek van bijna 4% waarna een geleidelijke

daling inzette tot rond de 2% in het vierde kwartaal van 2012. Vanaf dat moment bleef het tarief stabiel rond deze waarde.

Deze dalingen deden zich voor omdat beleggers massaal naar beleggingsproducten zochten waarop zij weinig risico lopen: leningen aan overheden van kredietwaardige landen. De verwachting is dat de Europese Centrale Bank een ruim monetair beleid blijft voeren, dat wil zeggen een beleid dat zorgt dat financieringen zo eenvoudig en voordelig mogelijk kunnen worden verstrekt. Dat probeert de ECB te bereiken door een stabiele rente op laag niveau te realiseren. Wel zal de rente onder invloed van het verwachte lichte conjunctuurherstel waarschijnlijk in 2014 weer iets gaan oplopen.

Naar verwachting is er ook in 2014 sprake van tekorten op de lopende rekening van de gemeente door meer uitgaven dan inkomsten, aflossingen op leningen en uitvoering van investeringen. Vanwege de lage rente op kortlopende financieringen worden deze tekorten zoveel mogelijk met kortlopende leningen aangezuiverd. Indien dit ertoe leidt dat de kasgeldlimiet langer dan twee kwartalen achtereen wordt overschreden of in geval van ontwikkelingen op het gebied van de tarieven voor langlopende geldleningen zetten we deze kortlopende schulden om naar een vaste schuld.

Dit leidt er wel toe dat de vaste schuld van de gemeente verder toeneemt. Alhoewel elk jaar de nodige aflossingen op de vaste schuld plaatsvinden compenseert dit al een aantal jaren niet de toename wegens nieuwe leningen. Vanaf 2008 is de netto schuld van de gemeente daardoor elk jaar verder toegenomen. Omdat de tarieven voor geldleningen laag zijn drukt dit niet onevenredig zwaar op de exploitatie, maar dat is anders bij rentestijgingen. Het is daarom van belang te streven naar een evenwichtige uitgaven- en inkomstenstroom.

Rentepercentages

In het door de gemeenteraad vastgestelde financieel beleidsdocument is bepaald dat in deze paragraaf de raad geïnformeerd wordt over de te hanteren rentepercentages voor lang geld, eigen vermogen en kort geld. Voor 2014 gaan we uit van de volgende percentages:

- rente op langlopende financieringen 3,00%
- rente over eigen financieringsmiddelen 2,50%
- rente op kortlopende financieringen 2,00%

Overzicht totale leningenportefeuille

De omvang en samenstelling van de leningenportefeuille van de gemeente wordt in onderstaande tabel weergegeven. Dit zijn alle leningen die de gemeente heeft aangetrokken. Een deel daarvan heeft de gemeente doorgeleend aan een woningbouwinstelling, waarvan de gemeente de rente- en aflossingsbetalingen terugontvangt. Volgens het huidige beleid verstrekt de gemeente geen geldleningen meer aan woningbouwinstellingen, maar wordt hun eigen invulling van de financieringsbehoefte ondersteund via het verstrekken van directe of indirecte garanties. De leningenportefeuille ten behoeve van WoonFriesland vervalt daardoor in 2030 wegens algehele aflossing.

Opgenomen leningen (x € 1 miljoen)	Stand 1-1 2014	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand 31-12-2014
Gemeente Achtkarspelen	37,4	p.m.	6,6	30,7
waarvan doorgeleend aan WoonFriesland	8,0		1,5	6,5
Netto gemeente Achtkarspelen	29,4		5,1	24,2

Paragraaf E – Bedrijfsvoering

Samenwerking

De aanbevelingen uit het rapport 'Innovatief samen verder' zijn in grote lijnen in de volgende stappen uitgewerkt. Daarbij worden twee periodes, twee 'pijlers', onderscheiden. Het proces wordt bestuurlijk getrokken door de beide burgemeesters en ambtelijk door de beide gemeentesecretarissen, die ook zijn aangewezen en zullen optreden als kwartiermaker.

Eerste pijler:

- het opstellen van een gemeenschappelijke regeling voor het op te richten openbaar lichaam per 1 januari 2014;
- het opstellen van een sociaal plan en een sociaal statuut.
- het komen tot één set arbeidsvoorwaarden (binnen de financiële kaders) voor de beide dragende organisaties en de 'werkmaatschappij'. Op weg daarheen worden stappen gezet om opvallende verschillen tussen de beide dragende organisaties weg te nemen;
- het regelen van een in eerste instantie voorlopige financiële structuur voor de samenwerkingsorganisatie.

Tweede pijler:

- het onderbrengen van de onderdelen in de samenwerkingsorganisatie;
- via een stapsgewijs samenwerkingsproces onderwerpen uit de in het kader van de samenwerking gevormde werkgroepen aan de lijst toevoegen en uitwerken;
- het fungeren van een AB (beide colleges vormen het algemeen bestuur) en een DB (de beide burgemeesters als portefeuillehouders) voor het Openbaar Lichaam;
- het opstellen van en werken met een begroting voor de samenwerkingsorganisatie.

Personeelsbeleid

Al in 2013 is er een start gemaakt met de verhoging van de flexibiliteit en mobiliteit van medewerkers om zo het potentieel binnen onze organisatie nog beter te benutten. Deze bewegingen werken ook in 2014 door en krijgen daarmee een structureel karakter binnen het personeelsbeleid. Dit biedt medewerkers mooie kansen om door te groeien. Daarnaast kan er worden bespaard op dure inhuur en wordt uitbreiding van formatie zo veel mogelijk beperkt.

De ontwikkeling naar het slimmer en zaak gericht werken wordt ook verder doorgezet. Dit betekent meer eigen verantwoordelijkheid en regelruimte voor medewerkers, meer horizontale samenwerking en meer kennis delen met behulp van moderne techniek. Het slimmer werken is nodig om tegemoet te komen aan alle wensen van burgers en raad en de noodzakelijke ombuigingen te realiseren.

De dalende lijn van ons ziekteverzuim in de afgelopen jaren willen we vasthouden op een percentage beneden de 4%.

Planning en control

Aangezien 2014 het begin van een nieuwe coalitieperiode is, is het belangrijk om bij het opstellen van het coalitieakkoord meteen onderscheid te maken tussen doelstelling die relevant zijn voor de raad (welke outcome willen we bereiken?) en voor het college (hoe willen we dat bereiken?). Hiermee wordt de basis gelegd voor de mate waarin de planning en control-instrumenten de vier komende jaren functioneren.

Vanaf dat moment wordt de kadernota er meer op gericht om de raad in stelling te brengen de kaders voor de komende periode in beeld te kunnen brengen. Wat is

belangrijk voor de komende periode en welke speerpunten van beleid komen naar voren die zijn gericht op het maken van keuzes welke beleidsterreinen prioriteit hebben en waar eventueel bezuinigingen moeten worden doorgevoerd. De kortingen in het regeerakkoord maken het noodzakelijk de nodige besparingen door te voeren.

De programmabegroting stuurt meer op outcome. Bij de vraag: Wat willen we bereiken?, worden de maatschappelijke effecten outcome gericht geformuleerd. Bij de vraag: Wat gaan we daar voor doen?, wordt de output weergegeven. Hierbij wordt rekening gehouden wat er de afgelopen periode inmiddels is bereikt en wat er concreet wordt uitgevoerd in de komende periode. Het geheel mondt uit in een kostenplaatje voor de volgende periode van vier jaar.

De bestuursrapportages zijn met ingang van 2013 afgeschaft. De raad heeft nadrukkelijk gevraagd periodiek meer actuele informatie te ontvangen. De informatiecarroussel brengt hier uitkomst in. Ook levert het college actief, veelal mondeling, actuele informatie richting de raad, inclusief een vervolgactie, zoals een verklarende notitie of een begrotingswijziging.

Voor de werkelijke verrichtingen ten opzichte van het beschreven beleid in de begroting wordt in de jaarrekening verantwoording afgelegd. De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden in het jaarverslag per productgroep toegelicht. Met het krapper worden van de budgetten is het noodzaak de bewaking aan te scherpen.

De budgetbewaking is een belangrijk instrument om de rekeningcijfers zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de begroting. De laatste periode van het jaar is er meer op gericht de afwijkingen nadrukkelijk in beeld te brengen, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Basisregistraties

De basisregistraties zijn een onderdeel van het Nationaal Uitvoerings Programma (NUP) dat gemeenten verplicht om een samenhangend stelsel van basisregistraties en voorzieningen voor (elektronische) dienstverlening in te voeren.

Centraal thema hierbij is het beheren en bijhouden van diverse basisregistraties en het verstrekken van basisgegevens aan interne en externe klanten.

De basisregistraties BAG en GBA zijn operationeel en er zijn al diverse voor het stelsel noodzakelijke koppelingen gerealiseerd.

Automatisering en Informatiebeveiliging

Door diverse incidenten op het gebied van de veiligheid van informatiesystemen die we allemaal gebruiken in het maatschappelijk verkeer, is informatiebeveiliging een belangrijk maatschappelijk thema. (Diginotar crisis van 2012, recente incidenten bij banken etc.).

De beveiliging van gemeentelijke ICT systemen en informatie is een eigen verantwoordelijkheid van gemeenten. De landelijke overheid heeft besloten dat gemeenten jaarlijks moeten aantonen dat zij voldoen aan diverse veiligheid voorschriften. Dit moet aan de hand van onafhankelijke audits worden aangetoond. Dit betekent dat informatiebeveiliging een hogere prioriteit moet krijgen binnen onze bedrijfsvoering.

Archief / DIV

De inrichting en uitvoering van informatie en archief is o.a. gebaseerd op de archiefwet maar wordt in toenemende mate gedigitaliseerd. De gemeente zorgt voor de tijdige invoering en het beheer van voorzieningen die daarvoor noodzakelijk zijn. Concrete activiteiten waar in 2014 een (door-)start mee wordt gemaakt, liggen op het gebied van digitalisering van werkprocessen, invoering van zaakgericht werken en de digitalisering van het postkanaal.

Paragraaf F - Verbonden partijen

Wat is een verbonden partij

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of via stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer aan de verbonden partij een bedrag ter beschikking is gesteld, dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat. Ook is er sprake van een financieel belang wanneer een zekerheid is gegeven waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Overzicht verbonden partijen

De gemeente Achtkarspelen heeft in 2014 met de volgende verbonden partijen een relatie:

1. Veiligheidsregio Fryslân
 2. Sociale Werkvoorziening Fryslân (incl. Caparis NV)
 3. OMRIN (Afvalsturing Friesland + Fryslân Miljeu)
 4. Servicebureau De Friese Wouden
 5. Welstandscommissie Hûs en Hiem
 6. Noordoost Friese Aanpak (NOFA)
 7. NV Bank Nederlandse Gemeenten
 8. ENECO
 9. Samenwerking Achtkarspelen-Kollumerland c.a.
 10. Samenwerking Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel
 11. FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)
-

1. Veiligheidsregio Fryslân

Sinds 1 januari 2007 vormen Brandweer Fryslân en GGD Fryslân een GR, sinds 1 april 2012 onder de naam Veiligheidsregio Fryslân (VR). De VR is een samenwerkingsverband van alle Friese gemeenten op het gebied van openbare gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, brandweezorg en rampen- en crisisbeheersing.

Achtkarspelen heeft een zit in het AB van de VR. Over het algemeen beslist het AB met meerderheid van stemmen. Bij wijziging van de regeling is tenminste tweederde van het aantal stemmen van de deelnemende gemeenten nodig. Naast het AB is er nog een DB bestaande uit 7 leden. Het DB beslist bij meerderheid van stemmen. Met name door de omvang van het AB is het niet altijd mogelijk de gewenste invloed uit te oefenen. Met het van kracht worden van de Wet Veiligheidsregio's (Wvr) wordt veel van de VR (en gemeenten) gevraagd.

Per 1 januari 2014 is de regionalisering van de brandweer een wettelijke verplichting. Door de regionalisering wordt Achtkarspelen geconfronteerd met stijgende kosten, en het niet meer kunnen realiseren van in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen. In de kadernota 2014 is hier in programma 3 – Veiligheid – uitvoerig op ingegaan, vergezeld van een financieel plaatje en een verzoek om aanvullende middelen beschikbaar te stellen.

De regionalisering van de brandweer loopt als een rode draad door het programma veiligheid. Kaders waarop de regionalisering van de brandweezorg in Fryslân is gebaseerd zijn het visiedocument, het organisatieplan, de uitkomsten van de kwaliteitsmeting, het brandrisicoprofiel en het dekkingsplan. Realisatie vindt in de loop van het jaar plaats. Het brandweer materiaal en materieel wordt voor 1 januari as. overgedragen om problemen met BTW verrekening te voorkomen.

De begroting 2014 van de VR heeft grotendeels betrekking op het meerjarenbeleidsplan 2013-2016, vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 27 maart 2013. Voor het onderdeel gezondheid wordt ingespeeld op de decentralisatie van de taken voor de jeugdzorg en jeugdhulpverlening naar de gemeenten per 1 januari 2015.

De VR verwacht dat de JGZ hiermee beter kan aansluiten bij de ontwikkelingen van de gemeenten.

Voor onvoorzien is € 470.000 in de VR-begroting opgenomen, gelijk verdeeld over de beide programma's. De post onvoorzien is bestemd om tegenvallers en onvoorziene ontwikkelingen financieel op te vangen.

2. Sociale Werkvoorziening Fryslân (incl. Caparis NV)

De wettelijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) zijn door de deelnemende 8 gemeenten ondergebracht in de GR Sociale Werkvoorziening Fryslân. De daadwerkelijke uitvoering wordt niet door het openbaar lichaam zelf verricht, maar is op basis van een meerjarige overeenkomst uitbesteed aan Caparis NV. De opdracht aan Caparis is om binnen de kaders en de financiële ruimte die de Wsw en de bijbehorende regelgeving biedt, zoveel mogelijk mensen die voor de Wsw geïndiceerd zijn, op een zorgvuldige wijze werk te bieden en doelgericht te werken aan de ontwikkeling van deze mensen in hun arbeidssituatie. De deelnemende gemeenten zijn aandeelhouder van de NV.

De gemeentelijke bijdrage is een belangrijk aandachtspunt van de GR. Per 2011 heeft een verlaging van het rijksbudget per SE plaatsgevonden van ca. € 27.500 naar nu € 26.000. Voor 2014 blijft dit bedrag gelijk, maar de komende jaren gaat de verlaging door naar uiteindelijk ca. € 22.000 (WML). De rijksbijdrage dekt dus niet (langer) de volledige loonkosten en gemeenten draaien op voor de meerkosten. Voor 2014 voorzien wij een tekort in het subsidieresultaat van ca. € 505.000, en een tekort in het exploitatieresultaat van € 45.000. Bij het subsidieresultaat geldt de kanttekening dat de volledige uitwerking van het sociaal akkoord nog niet helder is.

De deelnemende gemeenten hebben zich de afgelopen twee jaar beraad over en voorbereid op de vraag welke taken vanuit de nieuwe wet wel of niet door Caparis kunnen/moeten worden uitgevoerd. Dit in eerste instantie op basis van de beoogde Wet Werken naar Vermogen met de herstructureringsfaciliteit, naderhand op basis van de Participatiewet en sinds kort met de nog onduidelijke kaders vanuit het Sociaal Akkoord. Met het sluiten van het sociaal akkoord wordt de invoering van de Participatiewet wederom uitgesteld tot 1 januari 2015. Het kabinet lijkt een forse koerswijziging in te zetten. Het akkoord beperkt de voorgenomen decentralisatie naar gemeenten en introduceert tripartiete aansturing op landelijk en regionaal niveau. Wat blijft is de financiële taakstelling met een 'gefixeerd budget'.

Voor gemeenten is dus nog veel onduidelijk over de echte keuzes in het sociaal akkoord en over de impact daarvan. Ondanks alle onzekerheden en het opschorten van de invoeringsdatum van de Participatiewet blijft de GR bij het standpunt Caparis de opdracht te geven te herstructureren en hierbij zoveel mogelijk gebruik te maken van budgettair neutrale maatregelen met als doel het exploitatieresultaat in 2015 kostendekkend te krijgen. Voor 2014 verwachten wij uit te komen op een aanvullende gemeentelijke bijdrage in het totale resultaat van ca. € 550.000. Via de programmabegroting 2013 is hiervoor per 2014 structureel € 300.000 in de begroting opgenomen. Daarnaast wordt in de kadernota 2014 een eenmalige onttrekking in 2014 uit de reserve Re-integratiedeel Participatiebudget van € 250.000 voorgesteld, om de verwachte aanvullende bijdrage 2014 te kunnen bekostigen.

Vanwege de grote onzekerheden rondom het sociaal akkoord, de kans dat de gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort 2014 groter wordt dan verwacht door o.a.

het risico dat aan de deelnemende gemeenten een aanvullende bijdrage kan worden gevraagd als Caparis NV de huidige boekwaarde van hun gebouwen moet afwaarderen, wordt in de paragraaf Weerstandsvermogen voorgesteld om voor deze risico's een bedrag in de reserve weerstandsvermogen op te nemen.

3. OMRIN

OMRIN is de handelsnaam van Afvalsturing Friesland en Fryslân Miljeu. Afvalsturing Friesland houdt zich bezig met de verwerking van afval en Fryslân Miljeu houdt zich bezig met de inzameling van huishoudelijk- en bedrijfsafval. Afvalsturing Friesland NV is een naamloze vennootschap met 24 Friese gemeenten als aandeelhouders. De aandelen van Fryslân Miljeu NV zijn in handen van 16 Friese gemeenten. Zowel voor Afvalsturing als voor Fryslân Miljeu vinden meerdere keren per jaar aandeelhoudersvergaderingen plaats, waarbij de gemeente vertegenwoordigd wordt door een portefeuillehouder.

Het maximale risico voor de gemeente is dat Afvalsturing en/of Fryslân Miljeu failliet gaan. De essentie van een NV is dat het risico van de aandeelhouder daarbij beperkt is tot het bedrag dat voor de aandelen betaald is. Voor Achtkarspelen zou dit een structureel verlies betekenen van ca. € 10.000 aan jaarlijks dividend plus het verlies van de waarde van de aandelen. Achtkarspelen heeft 120 aandelen in Afvalsturing Friesland met een nominale waarde van € 54.000 en 10.997 aandelen in Fryslân Miljeu met een nominale waarde van € 62.453.

Valt Fryslân Miljeu weg dan heeft dat ook gevolgen voor de inzameling van huishoudelijk afval. Een ander bedrijf moet dit dan overnemen en dat brengt mogelijk transitiekosten met zich mee. De hoogte daarvan is afhankelijk van voor welke vorm wordt gekozen. Afvalsturing heeft in 2011 de Reststoffen energie Centrale (REC) in gebruik genomen. Daarmee is ook het verbranden van afval (en het opwekken van energie) aan het activiteitenpakket van Afvalsturing toegevoegd. Gedurende de exploitatieperiode, dit is 15 jaar, heeft de gemeente een leveringsplicht.

Het REC heeft er o.a. toe bijgedragen dat de kostprijs van afvalverbranding voor gemeenten is gedaald en ook in 2014 nog daalt. Voor Achtkarspelen betekent dat in 2014 een verlaging van het uniforme tarief voor huishoudelijk afval € 97,50 naar € 90 per ton in 2014. Het voordeel wordt rechtstreeks met de afvalstoffenheffing verrekend.

4. Servicebureau De Friese Wouden

Het Servicebureau is een samenwerkingsverband in de vorm van een GR van 7 gemeenten in Zuidoost Fryslân. De taken van het samenwerkingsverband liggen op het terrein van:

- geluid en zonebeheer;
- coördinatie van de handhaving milieuwetgeving;
- coördinatie van regionale projecten;
- volkshuisvesting (m.n. uitvoering van het Besluit woninggebonden subsidies).

Het AB bestaat uit de portefeuillehouders Milieu. Drie AB-leden vormen het DB. De juridische basis is de GR regeling Servicebureau De Friese Wouden. Hierdoor functioneert het Servicebureau als verlengstuk van de gemeentelijke afdelingen. Het Servicebureau voert dan ook geen werkzaamheden voor derden uit, want de controle- en adviesfunctie voor de gemeente zou dan juridisch niet meer zuiver zijn.

De drie Friese regio's en de provincie Fryslân nemen deel aan de GR "Zonebeheer in de provincie Fryslân", waardoor het Servicebureau ook alle zonebeheerwerkzaamheden voor de provincie verricht.

Nu wordt op provinciaal niveau de Regionale UitvoeringDienst (RUD) gevormd; in Fryslân FUMO geheten - Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing. Het Servicebureau wordt per 1 januari 2014 in deze dienst opgenomen en de GR wordt opgeheven.

5. Welstandscommissie Hûs en Hiem

Doelstelling van de GR is het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van bouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân en daarnaast de advisering inzake monumentenzorg.

- Het AB wordt gevormd door de portefeuillehouders Bouwen. Drie AB-leden vormen het DB.
- De juridische basis vormt de gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem. Hierdoor functioneert Hûs en Hiem als verlengstuk van de gemeentelijke afdelingen.
- De komst van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) en het verminderen van de werkzaamheden ten gevolge van de economische crisis heeft Hûs en Hiem in 2010 doen besluiten de personele bezetting van de welstandscommissie in te krimpen.
- De GR loopt in deze tijd financieel risico. Als het werk, vooral het aantal bouwgerelateerde werkzaamheden, nog veel verder terug loopt en er door de recessie nog minder andere opdrachten binnen komen, heeft dat zijn weerslag op de inkomsten. Daar komt bij dat deelnemende gemeenten door wijzigingen in hun welstandsnota meer zaken zelf gaan doen. Hierdoor en door gebieden welstandsvrij te verklaren, wordt Hûs en Hiem veel werk uit handen genomen. De directie heeft verslag gedaan van deze omstandigheden. In het AB wordt over een passende oplossing gediscussieerd. Het risico van een personele overcapaciteit is voorlopig aanwezig.

6. Noordoost Friese Aanpak (NOFA)

Het accent van NOFA is in 2011 volledig komen te liggen bij Vital Rural Area (VRA).

De NOFA-begroting en -jaarrekening blijven bestaan zolang het project VRA loopt, dit tot en met 2014. De begroting 2014 bestaat alleen uit VRA-posten, de andere zijn overgeheveld naar Netwerk Noordoost. Financieel gezien brengt dit voor Achtkarspelen geen risico's met zich mee.

In de nieuwe structuur heeft NOFA niet zelf personeel in dienst. Er is wel sprake van fondsbeheer voor uitvoering van het VRA project. Daarom blijft een openbaar lichaam nodig.

De nieuwe structuur van NOFA is als volgt:

- Het DB wordt gevormd door de stuurgroep VRA.
- Het AB stelt na de gemeenteraden gehoord te hebben, de begroting en jaarrekening van NOFA vast tijdens de voorjaarsvergadering. Dit is de fase van kaderstelling.
- De uitwerking van de VRA plannen worden ter hand genomen door de stuurgroep en ingestelde project- en werkgroepen.

7. NV Bank Nederlandse Gemeenten

De gemeente heeft voor het geldverkeer een bankrekening bij de BNG. In die hoedanigheid neemt de gemeente deel in het aandelenkapitaal van de BNG, waarmee de BNG voor de gemeente een verbonden partij is.

De BNG is een solide financiële dienstverlener, die in haar statuten het werkterrein beperkt tot met name de overheid en woningbouwcorporaties. Mede daardoor kennen Internationale ratingbureaus aan de BNG de hoogste rating (AAA) voor kredietwaardigheid toe. De risico's die aan deze verbonden partij verbonden zijn, zijn daarom verwaarloosbaar gering.

De gemeente bezit 87.711 aandelen BNG tegen een nominale waarde van € 2,50 per stuk; in totaal ca. € 220.000.

Over 2012 heeft de gemeente een dividenduitkering ontvangen van ruim € 130.000. Voor 2013 en volgende jaren wordt een zelfde dividend verwacht.

8. ENECO

ENECO is één van de drie grote energiebedrijven in Nederland. Als kleine aandeelhouder heeft de gemeente maar beperkte zeggenschap in ENECO. Het aandelenvermogen is een pure belegging. ENECO is een solide energieleverancier. De gemeente loopt dan ook een gering risico. Achtkarspelen bezit 9.474 aandelen met een nominale waarde van € 947.400. Jaarlijks ontvangt de gemeente een dividenduitkering. In 2012 was het dividend per aandeel € 23,44; in totaal ging het om € 222.071.

In 2014 krijgt ENECO te maken met een herziening van het methodebesluit. Dit besluit regelt de regulering van de maximale toegestane inkomsten van de netbeheerders voor gasdistributie. Per 1 januari 2014 lopen de huidige methodebesluiten af en worden ze op nieuw vastgesteld. Doel van de herziening is een exploitatie van de gasnetten tegen zo laag mogelijke kosten, dit ter bescherming van de burgers en bedrijven. Het nettoresultaat van ENECO wordt hierdoor lager, en daardoor krijgen gemeenten een lagere dividenduitkering. Voor de begroting 2015 heeft de dividendverlaging mogelijk nadelige gevolgen. Ter dekking van dit risico is een bedrag opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen.

Wat verder speelt is, dat sinds enige tijd de Splitsingswet van kracht is. De redenering daarachter is het bevorderen van vrije energiemarkt, doordat nieuwe toetreders die niet over eigen infrastructuur beschikken, eenvoudiger toegang krijgen tot de markt. Dit maakt de mogelijkheid vrij dat ENECO kan worden overgenomen door een andere marktpartij.

9. Samenwerking Achtkarspelen – Kollumerland c.a

Algemeen

De samenwerking op het gebied van Werk & Inkomen en Toezicht & Handhaving is per 1 januari 2013 beëindigd. Ook financieel gezien zijn beide gemeenten ontkoppeld. De afrekening over 2012 is op het moment van schrijven van deze tekst nog niet volledig afgerond, maar er worden geen verrassingen verwacht.

De samenwerking is nog niet helemaal stopgezet. Op het gebied van schulddienstverlening blijven we voorsnog samenwerken, waarover hierna meer. Daarnaast gebruiken onze gemeente en Kollumerland voor de Wmo administratie nog gezamenlijk een automatiseringsprogramma (Planconsult). Hier staat een vergoeding tegenover. Naar verwachting loopt dit tot uiterlijk 1 januari 2015.

Qua omvang is het samenwerkingsveld nu klein in relatie tot het volledige werkgebied van Werk & Inkomen en Toezicht & Handhaving de jaren ervoor.

Schulddienstverlening

In 2013 is de dienstverleningsovereenkomst vastgesteld waarmee nu formeel geregeld is dat Achtkarspelen de schulddienstverlening voor Kollumerland uitvoert, en daarbij ook hoe de gezamenlijke kosten verdeeld worden.

Eens per kwartaal vindt het portefeuilleoverleg plaats van beide gemeenten waarin de voortgang wordt besproken. Het is afhankelijk van de samenwerkingsafspraken die beide gemeenten hebben en maken met hun preferente andere samenwerkingspartners of deze samenwerking ook de komende jaren blijft bestaan. Beide gemeenten hebben aan de basis gestaan van het in eigen beheer uitvoeren van schulddienstverlening en zijn tevreden over de werkwijze. Dit ook in het licht van de komende drie decentralisaties.

10. Samenwerking Achtkarspelen – Tytsjerksteradiel

Algemeen

De samenwerking met Tytsjerksteradiel is een lopend proces. Beide raden hebben besloten de samenwerking vorm te geven conform "model 3C", waarbij een aantal activiteiten onder worden gebracht in een werkmaatschappij. Vooral de beleidstaak blijft achter in de beide dragende organisaties.

De uitwerking is nog gaande. Het rapport 'Innovatief samen verder' van 19 juni 2013 geeft verschillende adviezen over de samenwerking, die nagenoeg allemaal door de beide

colleges zijn overgenomen. De raden hebben kennis genomen van de uitwerking in grote lijnen die de colleges - als vervolg op het rapport - hebben geformuleerd in het raadsvoorstel van 27 juni 2013. De colleges hebben de raden daarbij laten weten dat zij de conclusies uit het betreffende rapport als richtsnoeren willen meenemen voor de verdere ontwikkeling van de samenwerking. Daarbij hebben de colleges specifiek aangegeven dat zij er voor kiezen de beide gemeentesecretarissen de opdrachtgevende directie van de werkmaatschappij te laten zijn en deze directiestructuur na 2014 te zullen evalueren.

Momenteel zijn 4 samenwerkingsvelden vorm gegeven in een dienstverleningsovereenkomst (DVO): Werk & Inkomen, KCC-telefonie, Veiligheid en Toezicht & Handhaving. Globaal vallen er 70 fte onder deze DVO's. De planning is dat op 1 januari 2014 formeel een openbaar lichaam is opgericht en dat in de loop van 2014 deze 4 samenwerkingsvelden worden ondergebracht in de werkmaatschappij, aangevuld met uitvoeringstaken HRM/P&O, uitvoeringstaken financiën/planning en control en taken ICT/Automatisering.

Financieel gezien vormt de samenwerking zeker een aandachtsgebied. Daarbij is aandacht nodig voor de verrekeningen en detacheringen over en weer, zoals die formeel zijn vastgelegd in de DVO's, maar welke voor de gemeente wel nieuwe werkprocessen met zich mee brengen. Ook is er een zekere onduidelijkheid over de toekomst. De samenwerking is nog in ontwikkeling, dus er bestaat altijd de mogelijkheid van een stapje terug. Dit zal negatieve financiële gevolgen kunnen hebben. Daarnaast is in de begroting een bedrag opgenomen van € 780.000, als opbrengst van de samenwerking. Deze moet in de komende jaren geconcretiseerd worden.

Werk & Ynkomen

De ontwikkelfase van Werk en Inkomen, gaat in 2014 haar laatste jaar in. 2013 was het jaar waarin de werkprocessen daadwerkelijk zijn geïntegreerd en de uitstroom naar werk, de werkgeversdienstverlening en de poortwachterfunctie tot wasdom zijn gekomen. Het is de bedoeling dat het openbaar lichaam per 1 januari in het leven wordt geroepen. Op moment van schrijven is nog niet duidelijk of de medewerkers van beide gemeenten onder deze constructie worden gebracht. Voorlopig zijn medewerkers uit Tytsjerksteradiel ook in 2014 nog gedetacheerd en moet de bedrijfsvoering nog op twee verschillende manieren verlopen. Financieel zijn er heldere afspraken gemaakt over de verdeelsleutel (op basis van gemiddelde cliëntaantallen) en de maximaal toegestane formatie. Daarmee zijn heldere randvoorwaarden gesteld. Na vaststelling van de beide gemeentebegrotingen 2014, wordt een begroting Werk en Inkomen De Wâlden gemaakt op basis waarvan verantwoording kan worden afgelegd aan het Directieteam. Totdat het openbaar lichaam een feit is fungeren de beide managers Beleid (Mienskip en Samenleving) als opdrachtgevers namens beide gemeenten.

KCC

Sedert 2012 werken we samen op dit werkterrein. Daarvoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Sturingsmogelijkheden zijn er volop en liggen in het samenwerkingsconcept besloten. Conform hetgeen de raden Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen hebben besloten wordt de dienstverlening gemeenschappelijk verder geïntensiveerd. In 2014 krijgt met name het ICT-deel en de vormgeving van het zaakgericht werken zijn toegevoegde waarde binnen het Dienstverleningsconcept.

Toezicht en Handhaving

De teams Toezicht en Handhaving van beide organisaties zijn per 1 januari 2013 samengevoegd in een nieuwe team, waarbij de medewerkers van Achtkarspelen vooreerst gedetacheerd zijn bij Tytsjerksteradiel. De medewerkers die uit het samenwerkingsverband met Kollumerland ontvlecht zijn, zijn opgegaan in het nieuwe team Toezicht en Handhaving. Deze omzetting is budgettair neutraal uitgevoerd. Ook in de uitvoering lopen de deelnemende gemeenten geen onvoorziene risico's.

11. FUMO (Fryske Útfieringsorganisaasje Miljeu en omjouwing)

De FUMO is een uitvoeringsorganisatie waarin de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân gaan samenwerken. Deze uitvoeringsdienst is op 1-1-2014 operationeel. De juridische basis is de GR regeling Fryske Útfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing. Onze gemeente is zowel in het AB als het DB vertegenwoordigd. Er zijn alleen verplichte taken, het zogenaamde basistakenpakket, ingebracht. De verwachting is dat de overheveling van taken en formatie budgettair neutraal kan gebeuren. Een punt van aandacht is de overgang van Servicebureau De Friese Wouden, een gemeenschappelijke regeling met 7 Friese gemeenten (zie ook punt 4.), naar de FUMO. Deze GR zou dan opgeheven worden. De deelnemende gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland liggen daarbij echter nog dwars, zodat dit een risico blijft.

Paragraaf G - Grondbeleid

Op grond van wettelijke voorschriften moet in de beleidsbegroting het grondbeleid in een aparte paragraaf worden opgenomen, dit met als doel het grondbeleid transparant te maken zodat de raad zijn kaderstellende en controlerende rol kan vervullen.

Visie op grondbeleid en de uitvoeringswijze

In het gemeentelijk grondbedrijf worden gronden beheerd, die door bestemmingsplan-procedures en besluitvorming zijn aangewezen voor woningbouwdoeleinden en/of bedrijfsmatige/industriële doeleinden (gronden in exploitatie). Daarnaast zijn er als gevolg van marktwerking (projectontwikkeling) ook gronden in het grondbedrijf opgenomen waarvoor nog een ruimtelijke (bestemmingsplan)procedure doorlopen moet worden (ruwe gronden), maar die wel middels besluitvorming zijn aangewezen voor de hiervoor genoemde doeleinden.

Als onderdeel van de Algemene Dienst opereert en functioneert het grondbedrijf op een bedrijfsmatige wijze. Anders gesteld, zowel de kosten als de opbrengsten worden binnen het grondbedrijf verantwoord en komen tot uitdrukking in een verlies- en winstrekening.

Conform de besluiten van de gemeenteraad zijn op diverse locaties binnen de gemeente gronden in exploitatie. Op basis van het woonplan en de beschikbare woningbouwcontingenten vindt hierbij uitgifte van bouwrijpe kavels plaats. In de paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de risico-inventarisatie is bij herhaling aandacht gevraagd voor demografische ontwikkelingen, welke tot vertraging en aanpassingen kunnen leiden. De te behalen "winst" is het verhogen van kwaliteit van leefomgeving en leefbaarheid. In het verleden lag de nadruk soms op de financiële bijdrages aan de Algemene Dienst, door een sterke nadruk op inbreidinglocaties is dit niet langer reëel.

Op 11 december 2008 heeft de gemeenteraad een nota grondbeleid vastgesteld. Deze nota is, ondanks de gewijzigde marktomstandigheden nog steeds toepasbaar. Door het college wordt invulling gegeven aan het in deze nota vastgestelde beleid. De belangrijkste consequenties uit de nota grondbeleid zijn:

- De keuze voor het voeren van een actief grondbeleid.
- Het college van burgemeester en wethouders is een budget tot € 1.000.000 (ex btw) gegeven voor het doen van strategische (vastgoed) aankopen, onder de voorwaarde van verantwoording achter af.

Invloed recessie

De recessie is een veel beschreven onderwerp en houdt ook nog steeds invloed op de resultaten van het grondbedrijf. Ook dit jaar is het nodig de winstuitname, of het afsluiten van enkele complexen iets uit te stellen. De invloed is echter beperkt doordat veel van de in exploitatie zijnde complexen in of tegen de eindfase aan zitten, waardoor de rentelasten beperkt blijven.

Geprognosticeerd resultaat en risico's totale grondexploitatie

De winstprognose voor 2014 is € 479.000.

De jongste bijstelling van het geprognosticeerde resultaat (mei 2013), levert het onderstaande beeld van winstneming in de jaren tot en met 2017:

	2013	2014	2015	2016	2017
Totalen	€ -	€ 479.000	€ 558.300	€ 201.000	€ 3.650.000

NB

Cijfers met afnemende zekerheid naar de toekomst

BIJLAGEN

Bijlage 1 - Baten en lasten totaal en per productgroep

Programmabegroting totaal

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	-77.813	-65.633	-62.873	-61.559	-61.798	-61.900
Baten	79.329	60.160	62.068	60.820	60.625	64.203
Saldo programmabegroting 2014 voor resultaatbestemming	1.516	-5.473	-805	-739	-1.173	2.303
Lasten (reservemutaties)	-4.007	-194	-624	-1.333	-246	-3.695
Baten (reservemutaties)	4.933	5.744	1.666	1.717	1.045	513
Saldo programmabegroting 2014 na resultaatbestemming	2.442	77	237	-355	-373	-878

Programma 1 - Samenleving

Productgroep 1.1 Educatie en Jeugdbeleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-5.091	-4.782	-4.617	-4.608
Baten	172	173	173	174
Saldo productgroep 1.1 Educatie en Jeugdbeleid voor resultaatbestemming	-4.918	-4.609	-4.443	-4.434
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.1 Educatie en Jeugdbeleid na resultaatbestemming	-4.918	-4.609	-4.443	-4.434

Productgroep 1.2 Zorg, Welzijn & Gezondheid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.602	-1.499	-1.505	-1.517
Baten	5	5	5	5
Saldo productgroep 1.2 Zorg, Welzijn & Gezondheid voor resultaatbestemming	-1.596	-1.493	-1.499	-1.511
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	17	0	0	0
Saldo productgroep 1.2 Zorg, Welzijn & Gezondheid na resultaatbestemming	-1.579	-1.493	-1.499	-1.511

Productgroep 1.3 Sport & Cultuur

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-2.938	-2.841	-2.639	-2.644
Baten	337	342	347	352
Saldo productgroep 1.3 Sport & Cultuur voor resultaatbestemming	-2.601	-2.499	-2.292	-2.292
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.3 Sport & Cultuur na resultaatbestemming	-2.601	-2.499	-2.292	-2.292

Productgroep 1.4 Kruidhof

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-315	-318	-322	-326
Baten	167	193	194	195
Saldo productgroep 1.4 Kruidhof voor resultaatbestemming	-148	-125	-128	-132
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.4 Kruidhof na resultaatbestemming	-148	-125	-128	-132

Productgroep 1.5 Wmo - individueel

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-4.129	-4.311	-4.207	-4.179
Baten	390	390	390	390
Saldo productgroep 1.5 Wmo - individueel voor resultaatbestemming	-3.739	-3.921	-3.817	-3.789
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.5 Wmo - individueel na resultaatbestemming	-3.739	-3.921	-3.817	-3.789

Productgroep 1.9 Uitvoeringskosten Samenleving algemeen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.026	-958	-973	-988
Baten	43	44	45	45
Saldo productgroep 1.9 Uitvoeringskosten Samenleving algemeen voor resultaatbestemming	-983	-914	-928	-943
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.9 Uitvoeringskosten Samenleving algemeen na resultaatbestemming	-983	-914	-928	-943

Programma 2 - Werk en Inkomen*Productgroep 2.1 Participatiebudget*

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.325	-560	-63	-63
Baten	1.294	1.113	831	986
Saldo productgroep 2.1 Participatiebudget voor resultaatbestemming	-31	553	768	923
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	250	0	0	0
Saldo productgroep 2.1 Participatiebudget na resultaatbestemming	219	553	768	923

Productgroep 2.2 Inkomensvoorziening

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-10.897	-11.666	-12.661	-12.773
Baten	11.077	11.816	12.282	12.923
Saldo productgroep 2.2 Inkomensvoorziening voor resultaatbestemming	180	150	-380	150
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.2 Inkomensvoorziening na resultaatbestemming	180	150	-380	150

Productgroep 2.3 Minimabeleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-558	-521	-529	-536
Baten	41	41	42	43
Saldo productgroep 2.3 Minimabeleid voor resultaatbestemming	-517	-480	-487	-494
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	40	0	0	0
Saldo productgroep 2.3 Minimabeleid na resultaatbestemming	-477	-480	-487	-494

Productgroep 2.4 Sociale werkvoorziening

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-6.157	-6.100	-6.087	-6.071
Baten	5.538	5.177	4.825	4.484
Saldo productgroep 2.4 Sociale werkvoorziening voor resultaatbestemming	-619	-924	-1.262	-1.588
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.4 Sociale werkvoorziening na resultaatbestemming	-619	-924	-1.262	-1.588

Productgroep 2.9 Uitvoeringskosten Werk & Inkomen algemeen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.841	-1.525	-1.540	-1.564
Baten	106	108	109	111
Saldo productgroep 2.9 Uitvoeringskosten Werk & Inkomen algemeen voor resultaatbestemming	-1.735	-1.418	-1.431	-1.453
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.9 Uitvoeringskosten Werk & Inkomen algemeen na resultaatbestemming	-1.735	-1.418	-1.431	-1.453

Programma 3 - Veiligheid

Productgroep 3.1 Veilige woon- en leefomgeving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.123	-1.167	-1.218	-1.260
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.1 Veilige woon- en leefomgeving voor resultaatbestemming	-1.123	-1.167	-1.218	-1.260
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.1 Veilige woon- en leefomgeving na resultaatbestemming	-1.123	-1.167	-1.218	-1.260

Productgroep 3.2 Fysieke veiligheid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-98	-99	-99	-90
Baten	23	23	23	23
Saldo productgroep 3.2 Fysieke veiligheid voor resultaatbestemming	-76	-76	-77	-67
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.2 Fysieke veiligheid na resultaatbestemming	-76	-76	-77	-67

Programma 4 - Leefomgeving

Productgroep 4.1 Groen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.578	-1.493	-1.517	-1.521
Baten	5	5	6	6
Saldo productgroep 4.1 Groen voor resultaatbestemming	-1.572	-1.487	-1.512	-1.515
Lasten (reservemutaties)	-45	-45	-45	-45
Baten (reservemutaties)	61	39	40	22
Saldo productgroep 4.1 Groen na resultaatbestemming	-1.557	-1.493	-1.516	-1.538

Productgroep 4.2 Wegen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-4.459	-4.678	-4.714	-4.757
Baten	56	56	57	57
Saldo productgroep 4.2 Wegen voor resultaatbestemming	-4.403	-4.622	-4.658	-4.699
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	225	0	0	0
Saldo productgroep 4.2 Wegen na resultaatbestemming	-4.178	-4.622	-4.658	-4.699

Productgroep 4.3 Gebouwen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-586	-593	-599	-608
Baten	11	12	12	12
Saldo productgroep 4.3 Gebouwen voor resultaatbestemming	-575	-581	-588	-596
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 4.3 Gebouwen na resultaatbestemming	-575	-581	-588	-596

Productgroep 4.4 Afval

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-2.785	-2.814	-2.828	-2.859
Baten	3.220	3.223	3.267	3.312
Saldo productgroep 4.4 Afval voor resultaatbestemming	435	409	439	452
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	73	116	80	80
Saldo productgroep 4.4 Afval na resultaatbestemming	508	525	519	532

Productgroep 4.5 Riolering

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-2.253	-2.347	-2.339	-2.402
Baten	2.174	2.174	2.407	2.443
Saldo productgroep 4.5 Riolering voor resultaatbestemming	-80	-173	68	41
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	520	558	405	412
Saldo productgroep 4.5 Riolering na resultaatbestemming	440	385	473	452

Productgroep 4.9 Uitvoeringskosten Leefomgeving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	29	29	30	31
Baten	4	4	4	4
Saldo productgroep 4.9 Uitvoeringskosten Leefomgeving voor resultaatbestemming	33	34	34	35
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 4.9 Uitvoeringskosten Leefomgeving na resultaatbestemming	33	34	34	35

Programma 5 - Ontwikkeling

Productgroep 5.1 Verkeer & Vervoer

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-36	-34	-33	-31
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.1 Verkeer & Vervoer voor resultaatbestemming	-36	-34	-33	-31
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.1 Verkeer & Vervoer na resultaatbestemming	-36	-34	-33	-31

Productgroep 5.2 Economische Zaken & Toerisme

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-360	-255	-206	-208
Baten	21	21	21	22
Saldo productgroep 5.2 Economische Zaken & Toerisme voor resultaatbestemming	-339	-234	-185	-186
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	10	0	0	0
Saldo productgroep 5.2 Economische Zaken & Toerisme na resultaatbestemming	-329	-234	-185	-186

Productgroep 5.3 Locatie-ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-14	-14	-15	-15
Baten	620	711	376	3.827
Saldo productgroep 5.3 Locatie-ontwikkeling voor resultaatbestemming	606	698	361	3.811
Lasten (reservemutaties)	-479	-558	0	0
Baten (reservemutaties)	302	832	0	0
Saldo productgroep 5.3 Locatie-ontwikkeling na resultaatbestemming	428	971	361	3.811

Productgroep 5.4 Bouwen en wonen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-912	-883	-903	-915
Baten	407	414	422	429
Saldo productgroep 5.4 Bouwen en wonen voor resultaatbestemming	-505	-469	-481	-486
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.4 Bouwen en wonen na resultaatbestemming	-505	-469	-481	-486

Productgroep 5.5 Ruimtelijk Beleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-789	-686	-659	-533
Baten	344	234	226	93
Saldo productgroep 5.5 Ruimtelijk Beleid voor resultaatbestemming	-445	-452	-433	-440
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.5 Ruimtelijk Beleid na resultaatbestemming	-445	-452	-433	-440

Productgroep 5.6 Duurzame ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-566	-569	-577	-586
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.6 Duurzame ontwikkeling voor resultaatbestemming	-566	-569	-577	-586
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.6 Duurzame ontwikkeling na resultaatbestemming	-566	-569	-577	-586

Productgroep 5.9 Uitvoeringskosten Ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.056	-1.066	-1.085	-1.107
Baten	794	806	818	831
Saldo productgroep 5.9 Uitvoeringskosten Ontwikkeling voor resultaatbestemming	-261	-260	-267	-276
Lasten (reservemutaties)	-100	-100	-201	-3.650
Baten (reservemutaties)	50	50	0	0
Saldo productgroep 5.9 Uitvoeringskosten Ontwikkeling na resultaatbestemming	-311	-310	-468	-3.926

Programma 6 - Dienstverlening*Productgroep 6.1 KCC*

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.963	-1.948	-1.975	-1.953
Baten	422	422	422	422
Saldo productgroep 6.1 KCC voor resultaatbestemming	-1.541	-1.526	-1.553	-1.531
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.1 KCC na resultaatbestemming	-1.541	-1.526	-1.553	-1.531

Productgroep 6.2 Basisregistraties

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-1.315	-961	-1.181	-1.186
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.2 Basisregistraties voor resultaatbestemming	-1.315	-960	-1.181	-1.186
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.2 Basisregistraties na resultaatbestemming	-1.315	-960	-1.181	-1.186

Productgroep 6.3 Bestuur

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-2.334	-2.199	-1.976	-1.811
Baten	119	98	99	101
Saldo productgroep 6.3 Bestuur voor resultaatbestemming	-2.215	-2.101	-1.877	-1.710
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.3 Bestuur na resultaatbestemming	-2.215	-2.101	-1.877	-1.710

Productgroep 6.4 Bedrijfsvoering

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-4.777	-4.633	-4.638	-4.648
Baten	114	113	57	57
Saldo productgroep 6.4 Bedrijfsvoering voor resultaatbestemming	-4.663	-4.520	-4.582	-4.591
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	120	121	59	0
Saldo productgroep 6.4 Bedrijfsvoering na resultaatbestemming	-4.543	-4.399	-4.523	-4.591

Programma 7 - Dekkingsmiddelen*Productgroep 7.1 Dekkingsmiddelen*

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	-18	-69	-120	-171
Baten	34.562	33.100	33.166	32.859
Saldo productgroep 7.1 Dekkingsmiddelen voor resultaatbestemming	34.544	33.031	33.046	32.688
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 7.1 Dekkingsmiddelen na resultaatbestemming	34.544	33.031	33.046	32.688

Productgroep 7.2 Reserves

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 7.2 Reserves voor resultaatbestemming	0	0	0	0
Lasten (reservemutaties)	0	-631	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	461	0
Saldo productgroep 7.2 Reserves na resultaatbestemming	0	-631	461	0

Bijlage 2 - Beleidswijzigingen voorgaande meerjarenramingen

Om de raad in positie te brengen om volledig geïnformeerd de programmabegroting 2014 te behandelen, biedt het college ook dit jaar een overzicht van beleidswijzigingen die in eerdere jaargangen zijn opgevoerd en ingaan per 2014. Hierbij geldt dat een positief bedrag een besparing is, terwijl een negatief bedrag een uitzetting van de begroting betekent.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (kadernota 2011)

In de kadernota 2011 is voorgesteld om als uitgangspunt te nemen dat de uitgaven de inkomsten niet mogen overstijgen. Dit levert per 2014 een besparing van € 85.000 op.

Aanpassing plateaus Alde Dyk + versmalling (kadernota 2011)

Naar aanleiding van klachten van burgers zouden de plateaus in de Alde Dyk aangepast en de weg versmald kunnen worden. De kosten bedragen € 30.000.

Herinrichting Buurtschap Blauforlaet (60-zone) (kadernota 2011)

Sinds 2002 heeft de gemeente diverse klachten ontvangen van aanwonenden in het Buurtschap Blauforlaet. Deze klachten hebben betrekking op snelheid en verkeersveiligheid. Voorgesteld wordt om het buurtschap in te richten als 60 km zone.

Streekmuziekschool (programmabegroting 2011)

Voor 2014 is in de programmabegroting 2011 een bezuiniging op de subsidies voor de muziekschool ingeboekt. Door middel van de ombouw van de muziekschool naar een coöperatie van ZZP-ers wordt deze bezuiniging gerealiseerd. De gemeenteraad heeft hier in september 2013 akkoord voor gegeven.

Deelname recreatieschap de Marrekrite (kadernota 2012)

De Marrekrite is door haar deelnemers aangewezen als meest geschikte organisatie voor het onderhoud van routestructuren in Fryslân. Achtkarspelen heeft zich daarom ook aangesloten bij de Marrekrite. De kosten hiervan bedragen € 14.000, waarvan ruim € 11.000 binnen de begroting gevonden is. Het resterende bedrag wordt in de kadernota 2012 opgevoerd.

Streekmuziekschool (programmabegroting 2013)

In de programmabegroting 2013 is een extra bezuiniging op de subsidie voor de muziekschool ingeboekt, jaarlijks oplopend met € 25.000. Ook deze bezuiniging is door het besluit van de gemeenteraad gerealiseerd.

Verlaging budget onderwijsachterstandenbeleid (programmabegroting 2013)

Een stevige inzet van eigen financiële middelen heeft de voorbije jaren geleid tot een resultaat waarin er momenteel geen sprake meer is van zwakke scholen in Achtkarspelen. In de programmabegroting 2013 wordt daarom voorgesteld om het bedrag voor onderwijsachterstandenbeleid structureel te verlagen.

Verlaging formatie toetsing en handhaving (programmabegroting 2013)

Het voorstel is om met ingang van 2014 de formatie voor toetsing en handhaving te verlagen. Dit ter gedeeltelijke compensatie van de inkomstenderving die ontstaat door de lagere aantallen bouwvergunningaanvragen.

Beleidswijziging	Bron	Inves-tering	Financieel gevolg (x € 1.000)			
			2014	2015	2016	2017
Jeugdgezondheidszorg	Kadernota 2011		85	85	85	85
Aanpassing plateaus Alde Dyk	Kadernota 2011	30		-3	-2	-2
Herinrichting buurtschap Blauforlaet	Kadernota 2011	15		-15		

Beleidswijziging	Bron	Inves- tering	Financieel gevolg (x € 1.000)			
			2014	2015	2016	2017
Subsidie muziekschool	Programmabegroting 2011		39	39	39	39
Deelname recreatieschap De Marrekrite	Programmabegroting 2012		-3	-3	-3	-3
Subsidie muziekschool	Programmabegroting 2013		25	50	75	75
Verlaging budget onderwijsachterstandenbeleid	Programmabegroting 2013		15	25	50	50
Verlaging formatie toetsing en handhaving	Programmabegroting 2013		50	50	50	50

Bijlage 3 – Investerings 2014

E/M*	Vervangingsinvesteringen	Krediet
E	Aanschaf begrotingsmodule 2014	10.000
E	Vervanging Key2Financien inclusief WBU en IBK 2014	80.000
E	Vervanging DIS4FIS (scannen facturen) 2014	15.000
E	Verv. koppel. pl.cons.(wiz) & Stdded(sport)2014	11.000
E	Vervanging Pims@All 2014	3.300
E	Vervanging beeldschermen, pc's, laptops etc. 2014	92.500
E	Upgrade office 2014	85.000
E	GIS Viewer 2014	35.000
E	PKI certificaten Diginotar (2014)	33.000
E	Aanschaf i-pads raadsleden 2014	20.000
E	Groot materieel/Volvo laadschop 2014	138.500
E	Busjes en aanhangwagens/busje VW 28-BZ-NG 2014	50.000
E	Busjes en aanhangwagens/busje VW 99-BH-HP 2014	39.000
E	Scanner/kopieermachine 2014	15.000
E	KPD software gww calc 2014	10.000
E	Mat. gladheidsbestrijding/extra rijwielpadstrooier 2014	30.000
E	Busjes en aanhangwagens/busje VW 34-VHP-1 (2014)	42.000
E	Applicatie WABO 2014	20.000
E	Automatiseringspakket Werk & Inkomen en Wmo	115.000
Vervangingsinvesteringen sport		
E	Renovatie kleedaccommodaties k.v. DTS c.a.	70.000
E	Renovatie hoofdveld v.v. ASC	39.325
E	Aanleg top laag kunstgrasveld Harkema	240.000
E	Aanleg onderlaag kunstgrasveld Harkema	80.000
E	Aanleg top laag kunstgrasveld Buitenpost of renovatie alle voetbalvelden en het korfbalveld op Sportpark De Swadde	240.000
E	Aanleg onderlaag kunstgrasveld Buitenpost of renovatie alle voetbalvelden en het korfbalveld op Sportpark De Swadde	80.000
Regulier wegenonderhoud (levensduur verlengend)		
M	Rationeel wegbeheer RAWEB 2014	699.000
M	Inhaalslag groot wegenonderhoud 2014	148.615
Eenmalige reconstructies		
M	Aanleg ecologische zone rondweg Buitenpost (2014)	84.000
M	Reconstructie N358 Lutkepost-afslag Augustinusga 2014	258.889
M	Reconstructie kom Twijzel 2014	300.000
M	Aanpassing plateaus Alde Dyk+versmalling 2014	30.000
M	Herinrichting Buurtschap Blauforlaet (60-zone) 2014	15.000
Investerings in het kader van het GRP		
E	Mat. riolering/mob. hogedrukspuit ROM WS-RD-32 2014	33.328
E	Rioolcamera ROM 2014	10.800
E	Herstel foutieve aansluitingen drukriolering (2014)	27.000

E	Detailaanpassingen rioleringen (2014)	27.000
E	Regenwaterstructuren (2014)	362.000
E	Vervanging software gemalen (2014)	11.000
E	Termijnvervanging vrijvervalgemalen (2014)	743.000

Diverse investeringen

	Duurzaamheidsleningen 2014	200.000
--	----------------------------	---------

* Economisch nut of maatschappelijk nut

Bijlage 4 – Reservepositie 2014 tot en met 2017

Omschrijving	Saldo			Saldo			Saldo			Saldo			
	31-12-2013	+	-	31-12-2014	+	-	31-12-2015	+	-	31-12-2016	+	-	31-12-2017
Algemene- en saldireserve													
Vrije algemene reserve	2.877	0	0	2.877	631	0	3.508	0	461	3.047	0	0	3.047
Algemene reserve weerstandsvermogen	4.869	0	0	4.869	0	0	4.869	0	0	4.869	0	0	4.869
subtotaal	7.746	0	0	7.746	631	0	8.377	0	461	7.916	0	0	7.916
Bestemmingsreserves t.b.v. tariefegalisatie													
Reserve tariefegalisatie riolering	2.999	0	520	2.479	0	558	1.921	0	405	1.516	0	412	1.104
Reserve tariefegalisatie reiniging	372	0	73	299	0	116	182	0	80	102	0	80	22
subtotaal	3.371	0	593	2.778	0	674	2.104	0	485	1.618	0	492	1.126
Overige bestemmingsreserves													
T.b.v. egalisatie van de exploitatie													
Reserve flankerend beleid personeel	300	0	120	180	0	121	59	0	59	0	0	0	0
Reserve sociaal ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	165	0	17	148	0	0	148	0	0	148	0	0	148
Reserve tariefegalisatie winstafdrachten GREX	97	479	302	274	558	832	0	0	0	0	0	0	0
Reserve regiomarketing	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve monumenten en aanpak verpaupering	0	100	0	100	100	0	200	0	0	200	0	0	200
Reserve waarborgfonds schulddienstverlening	208	0	40	168	0	0	168	0	0	168	0	0	168
Reserve Wmo	133	0	0	133	0	0	133	0	0	133	0	0	133
Reserve verzelfstandiging MFC Surhuisterveen	132	0	0	132	0	0	132	0	0	132	0	0	132
Reserve inburgering	62	0	0	62	0	0	62	0	0	62	0	0	62
Reserve re-integratiedeel Participatiebudget	524	0	250	274	0	0	274	0	0	274	0	0	274
Reserve inkomensvoorziening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
subtotaal	1.631	579	739	1.471	658	953	1.176	0	59	1.117	0	0	1.117
T.b.v. dekking van investeringen													
Reserve groot onderhoud gemeentekantoor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	3.155	0	50	3.105	0	50	3.055	201	0	3.256	3.650	0	6.906
Reserve inhaalslag groot onderhoud wegen	225	0	225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve vervanging speeltoestellen	98	45	61	82	45	39	88	45	40	92	45	22	116
Reserve GRP buitengebied	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
subtotaal	3.478	45	336	3.187	45	89	3.143	246	40	3.348	3.695	22	7.022
Totaal van de reserves	16.226	624	1.668	15.182	1.333	1.716	14.800	246	1.045	14.000	3.695	514	17.181